

IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE ZA 2023. GODINU

Beograd, 2024.

**IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE
ZA 2023. GODINU**

Beograd, 2024.

Sadržaj

Uvodna reč direktorke Viktimološkog društva Srbije	5
Misija, ciljevi i zadaci	6
Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u periodu 1.1.-31.12.2023. godine	8
Opšti poslovi	8
<i>Članstvo u VDS</i>	8
<i>Jačanje kapaciteta VDS tima</i>	11
<i>Biblioteka VDS</i>	11
<i>Konkurisanje za projekte</i>	12
Zalaganje za podizanje društvene svesti o pravima i položaju žrtava	13
<i>Nagrade Viktimološkog društva Srbije za 2023. godinu</i>	13
<i>Obeležavanje Evropskog dana žrtava</i>	14
<i>Nacionalni mehanizam za prevenciju torture</i>	22
<i>Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radnom mestu i u obrazovnim institucijama</i>	22
<i>Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja</i>	23
Zalaganje za izmene zakona i prakse	25
<i>Učešće u radnim grupama Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU)</i>	25
<i>Priprema komentara za strateška dokumenta</i>	25
<i>Istraživačka grupa VDS za femicid i njen rad u okviru Evropske opservatorije za femicid</i>	25
Edukacija	27
<i>Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja</i>	27
<i>Obuka za rad sa žrtvama nasilja</i>	28
<i>Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji</i>	28
<i>Obuka Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja</i>	29
Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta	30
<i>Služba VDS info i podrška žrtvama</i>	30
<i>Podrška porodicama ubijenih u masovnim ubistvima u maju 2023. godine i učešće u procesu memorijalizacije</i>	36
Izdavačka delatnost	37
<i>Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu Temida</i>	37
Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija i mreža	39

Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS i sa njima povezanim viktimološkim temama)	40
Medijsko istupanje članova VDS	44
Donatori.....	44

Uvodna reč direktorke Viktimološkog društva Srbije

Na samom početku želim da se zahvalim svim osobama angažovanim u Viktimološkom društvu Srbije-VDS, saradnicima/cama i članicama/članovima VDS koji su doprineli da iza sebe imamo još jednu godinu u kojoj je VDS dosledno sprovodilo svoju misiju zacrtanu pre 26 godina.

Iako sam svakodnevno uključena u rad VDS, kada pročitam godišnji izveštaj o radu, iznova bivam impresionirana kada vidim koliko toga je uradio mali tim VDS na koji sam izuzetno ponosna.

Prethodna godina je u mnogome bila izazovna. Dva masovna ubistva iz maja 2023. godine su svakako ostavila neizbrisivi trag na sve građane i građanke Srbije i čitavo društvo. Ovi događaji su pokazali koliko je Srbija daleko od sistemskog pristupa podršci žrtvama. Takođe, ovi događaji su, ljudski i profesionalno, pogodili sve članice VDS tima i stavili pred njih nove izazove vezane za podršku porodicama ubijenih i podršku u razvijanju kulture sećanja. Uz to, pokazali su da moramo da radimo na podizanju kapaciteta osoba angažovanih u VDS za podršku žrtvama ubistava i povećanju vidljivosti VDS za podršku žrtvama u kriznim situacijama.

Prošla godina bila godina povratka na organizaciju događaja uživo što nam je vratilo zadovoljstvo susreta uživo i razmenu iskustava i znanja. Sa druge strane, iskustvo organizovanja događaja online nam je pokazalo da su i oni veoma značajni vezano za edukacije i sastanke, tako da smo nastavili kombinaciju organizovanja događaja online i uživo.

U 2023. godini nastavljene su naše stalne aktivnosti: pružanje podrške žrtvama, kao naša prioritarna aktivnost; izdavačka delatnost, koja uključuje izdavanje časopisa Temida; obeležavanje Evropskog dana žrtava i organizovanje Godišnje konferencije VDS. Posebno smo ponosni što smo se posle epidemije virusa korona vratili konceptu dvodnevne konferencije sa učesnicima iz inostranstva.

Pored toga, započeli smo četvorogodišnju saradnju sa organizacijom Kvinna till Kvinna koja nam je otvorila nove mogućnosti rada na podizanju kapaciteta VDS i temeljnijem radu na planiranju i realizaciji stalnih aktivnosti. Dugogodišnji rad na jačanju pozicije VDS na lokalnom nivou u prethodnoj godini je rezultirao potpisivanjem sporazuma o saradnji sa Centrom za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“. Ova saradnja nam je, pored ostalog, donela i mogućnost besplatnog korišćenja prostora za organizaciju tribina i sličnih događaja na teritoriji opštine Novi Beograd. Nastavljena je i učvršćena saradnja sa Gradskim centrom za socijalni rad - Odeljenjem Novi Beograd i MUP RS, Policijskom stanicom Novi Beograd.

Posle ovih značajnih uspeha u 2023. godini sa uzbuđenjem očekujemo nove izazove u 2024. U ovoj, 27. godini postojanja VDS, čvrsto ćemo se zalagati za prava svih žrtava i predano raditi na prevenciji viktimizacije.

Na kraju želim da se zahvalim svim donatorima i pojedincima i pojedinkama koji su podržali naš rad u prethodnim godinama. Radujem se izazovima pred nama i očekujem da ćemo u sledećem godišnjem izveštaju moći da izrazimo zadovoljstvo onim što smo postigli.

Hvala na poverenju!

Jasmina Nikolić,

Misija, ciljevi i zadaci

Viktimološko društvo Srbije (VDS) je nezavisno i neprofitno udruženje građana, koje je osnovano 12. novembra 1997. godine s ciljem da okupi što veći broj istraživača, eksperata i aktivista zainteresovanih da rade na razvoju viktimologije kao akademske discipline i unapređenju prava i zaštite žrtava kriminaliteta, rata i kršenja ljudskih prava, bez obzira na njihov pol, versku i religijsku pripadnost, politička opredeljenja ili druge karakteristike.

Misija Viktimološkog društva Srbije je zalaganje za unapređenje prava svih žrtava i stvaranje takvih društvenih uslova u kojima će žrtve moći da ostvaruju svoja prava i zadovolje svoje potrebe bez problema, kao i uspostavljanje društvene strukture koja će omogućiti da svi oni čija su prava povređena mogu da se oporave i reintegrišu u društvenu zajednicu.

Viktimološko društvo Srbije je član nekoliko domaćih organizacija i mreža: Evropskog pokreta u Srbiji, Saveza ženskih nevladinih organizacija „Mreža Žene Protiv Nasilja“ i Saveza udruženja „Mreža organizacija za postpenalnu podršku Srbije“. VDS je bilo član Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima. VDS je osnivač i član Asocijacije *Zajednička akcija ZA istinu i pomirenje*. VDS je bilo član Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM) od 2012. do 2017. godine, da bi ponovo postalo član ovog mehanizma 2020. godine.

VDS je član brojnih međunarodnih i evropskih organizacija: Svetskog viktimološkog društva, Evropske podrške žrtvama/Victim Support Europe, Međunarodnog naučnog i profesionalnog savetodavnog tela u okviru Programa Ujedinjenih nacija za sprečavanje kriminaliteta i krivično pravo (ISPAC-International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme), Međunarodne mreže organizacija koje se bore protiv nasilja vatrenim oružjem (IANSA).

Tokom proteklih dvadeset i šest godina VDS je uspostavilo saradnju sa velikim brojem pojedinaca i organizacija iz zemalja bivše Jugoslavije, kao i iz drugih evropskih i vanevropskih država.

Glavne aktivnosti VDS su:

- Predlaganje izmena i dopuna zakona i zalaganje za njihovu primenu;
- Praćenje položaja žrtve u krivičnom postupku (monitoring);
- Pomoć i podrška žrtvama kriminaliteta;
- Naučno istraživanje različitih oblika viktimizacije, njihovih posledica i načina prevencije, kao osnove za dalje kreiranje odgovarajuće politike u pogledu poboljšanja položaja žrtava kriminaliteta i rata i zaštite njihovih prava;
- Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima;
- Istina i pomirenje;
- Izdavačka delatnost;
- Organizovanje naučnih i stručnih skupova i
- Edukacija.

U ovim aktivnostima ogleda se kontinuitet rada Društva na ostvarivanju dugoročnih ciljeva u pogledu poboljšanja položaja žrtava, stvaranja novih institucija, vladavine prava i prevencije kriminaliteta i konflikata.

Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u periodu 1.1.-31.12.2023. godine

Tokom 2023. godine aktivnosti VDS su se sprovodile prema Programu rada VDS koji je usvojila Skupština Viktimološkog društva Srbije na sednici koja je održana 2. marta 2023. godine.

Opšti poslovi

Članstvo u VDS

U toku izveštajnog perioda u VDS se učlanio sedam osoba. Nažalost, u 2023. godini preminule su dve članice VDS: prof dr Slobodanka Konstantinović Vilić, jedna od osnivačica VDS, redovna profesorka Pravnog fakulteta Univerziteta u Nišu, i prof. dr Biljana Simeunović Patić, redovna profesorka na Kriminalističko-policijskom univerzitetu. Aktivnosti vezane za članstvo su samofinansirajuće, a za ove aktivnosti u 2023. bile su zadužene dr Sanja Čopić i Milica Luković Radaković

Informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima

Tokom izveštajnog perioda, članovi VDS, koji su na mailing listi Društva *VDS info*, dobijali su redovno informacije o projektima koji su u toku, publikacijama koje su izašle iz štampe, skupovima koje je VDS organizovalo, aktivnostima Evropske podrške žrtvama, viktimološkim i drugim skupovima i slično.

Redovno je ažurirana internet stranica Društva na kojoj se mogu naći sve informacije o radu Društva – projektima, publikacijama, skupovima i slično. Informacije su dostupne na srpskom i engleskom jeziku. Za održavanje internet stranice tokom izveštajnog perioda bila je zadužena Milica Luković Radaković, dok je za administriranje internet stranice zadužena Tatjana Oreļj.

Pored internet stranice, VDS ima naloge na društvenim mrežama: Facebook, Instagram i X nalog što doprinosi povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti. VDS ima i Youtube kanal na kome su dostupni video materijali koji su nastali u okviru projektnih i drugih aktivnosti Društva, kao i snimci gostovanja članova i članica VDS u elektronskim medijima.

Web site VDS: www.vds.rs

Facebook: viktimoskodrustvosrbije

Instagram: viktimosko.drustvo

X: @vdsrbija

Youtube kanal: @viktimoskodrustvosrbije-5548

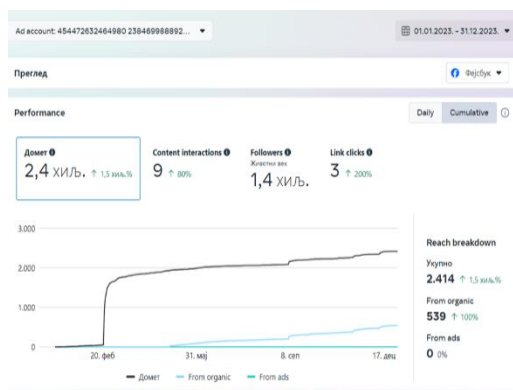
Postavljanjem informacija na društvenim mrežama i istupanjem članova Društva u medijima doprinosi se povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti.

Sve aktivnosti vezane za informisanje članova i javnosti o projektima i aktivnostima VDS i ažuriranje internet stranice i naloga na društvenim mrežama su samofinansirajuće. Za ove aktivnosti u 2023. bile su zadužene Milica Luković Radaković i Mirela Osmanović.

Statistika društvenih mreža za 2023. godinu¹

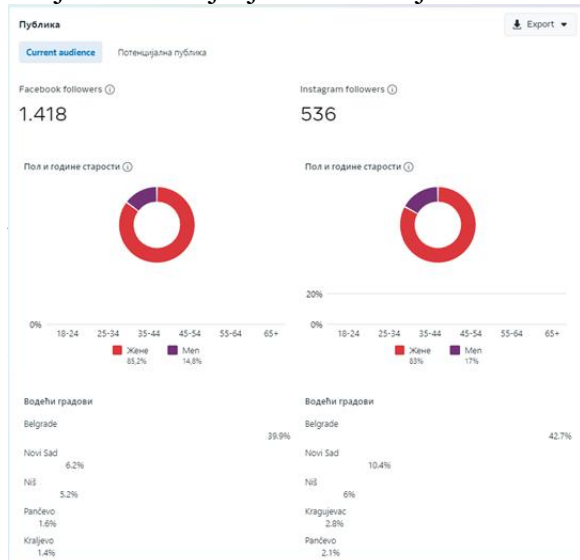
Facebook stranica VDS broji 2555 profila koji prate ovu stranicu. U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine domet (reach)² facebook profila VDS je 2414, što znači da je preko dve hiljade osoba imalo informaciju o nekoj aktivnosti Viktimološkog društva Srbije. Ukoliko posmatramo domet u odnosu na isti period za 2022. godinu dolazimo do podatka da je domet uvećan za 1500 osoba.

Tokom 2023. godina na FB profilu objavljeno je ukupno 539 postova (fotografija, video zapisa, novinskih članaka, repostova, kao i drugih vrsta objava) i zabeleženo je 1398 sviđanja/lajkova (like). Značajan je podatak da FB profil VDS nema plaćeni reach (doseg)³ već je dostignut isključivo organski domet⁴.

U toku 2023. godine statistika beleži da je facebook profil VDS posećen od strane 551 korisničkog naloga. Poseta profila se razlikuje od dometa, jer posebna poseta profilu znači da je korisnik samoinicijativno posetio profil FB bilo prilikom pretrage ili je posebno posetio profil inspirisan prethodnom objavom zapaženom na svom početnom news feedu.⁵ Posećenost je povećana za 170,1% u odnosu na 2022. godinu.

Zabeleženo je da je najveća posećenost bila u februaru, maju, septembaru, novembru i decembaru 2023. godine. Posećenost stranice može se dovesti u vezu sa tim što su u tokom februara 2023. godine aktivnosti bile posvećene obeležavanju Evropskog dana žrtava. Zatim, postovi koji su se objavljivali tokom maja 2023. godine odnosili su se na pomoć i podršku porodicama žrtava dva masovna ubistava koja su se dogodila 3. i 4. maja 2023. godine u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ u Beogradu i Duboni i Malom Orašju. Pored postova koji su bili informativnog karaktera u tom periodu je zabeleženo i povećanje medijskih gostovanja stručnjakinja i predstavnica VDS koje su govorile na različite teme, što je dodatno uticalo na povećanje vidljivosti i rad organizacije. Povećanu posećenost profilu tokom septembra i novembra meseca možemo dovesti u vezu sa održavanjem godišnje konferencije VDS. Tokom septembra meseca, aktivno je rađeno na predstavljanju plenarnih izlagačica i radova učesnika i učesnica konferencije, a objave koje su kreirane tokom novembra 2023. godine odnosile su se kako na najavu same konferencije, tako i na prezentovanje panela i sesija tokom trajanja konferencije.

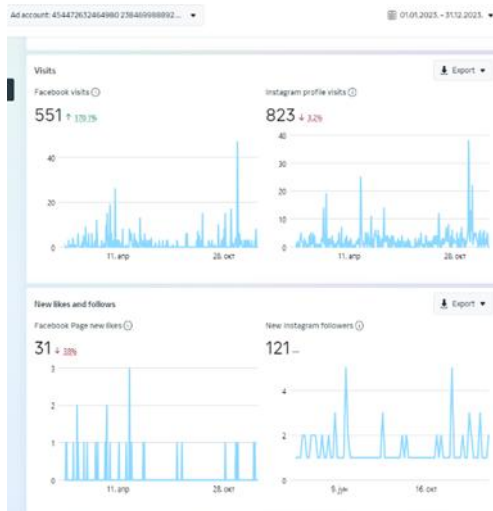

Daljim uvidom u statistiku Meta business suite od ukupnog broja profila (2555) koji prate našu stranicu, 85,2% čine profili žena, dok 14,8% jesu profili muškaraca. Dalje, merenja beleže da su pratioci dominantno iz Beograda

suite. videli objave na Facebook stranici. njih oglašavanja i reklamiranja. om fidu kada se objavi, ljudi koji vide slike i albume ili ed predstavlja naslovnu stranu, na tom mestu su e fanovi.

(39.8%), Novog Sada i Niša, potom Pančeva, Kraljeva, Kragujevca, Kruševca, Šabca, Vranja i Obrenovca.⁶

Instagram stranica VDS beleži 536 pratilaca. U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine reach instagram profila VDS je 1000. U ovom periodu nalog je posećen 823 puta i u odnosu na isti period tokom 2022. godine posećenost je neznatno opala - za 3,2%. Značajan je podatak da su tokom 2023. godine instagram stranicu zapratile 122 nove osobe, što je za 80% više u odnosu na 2022. godinu.

Tokom prošle godine objavljeno je 114 različitih postova (fotografija i video snimaka) i 61 story/priča (objava koja je dostupna 24h) dok je content interactions 744⁷. Primećeno je da su brojke povećane za 32,6% u odnosu na 2022. godinu.

Ukoliko posmatramo instagram statistiku koja se odnosi na pol osoba koje prate stranicu VDS, dolazimo do podataka da u najvećem procentu instagram stranicu VDS prate osobe ženskog pola (83%), za razliku od osoba muškog pola (17%). Instagram beleži da su pratioci dominantno iz Beograda i Novog Sada, potom iz Niša, Kragujevca i Pančeva.

Rad organa VDS

Tokom 2023. godine održana je redovna sednica Skupštine VDS (usvajanje izveštaja o radu VDS za 2022, finansijskog izveštaja za 2022. i programa rada za 2023. godinu). Održane su i dve vanredne sednice na kojima su donete odluke o udruživanju VDS u Savez ženskih nevladinih organizacija „Žene Protiv Nasilja“ i o izboru jednog člana Upravnog odbora VDS. Direktorica i Upravni odbor VDS obavljali su svoje redovne poslove predviđene Statutom VDS. Upravni odbor je održavao redovne (elektronske) sednice i donosio odluke o tekućim pitanjima. U 2023. godini usvojene su izmene i dopune Etičkog kodeksa VDS i Pravilnika o izdavanju publikacija, a usvojena su i dokumenta vezana za evidentiranje i čuvanje arhivske

⁶ Neophodno je naglasiti da Meta business suite prikuplja podatke na osnovu informacija koje su osobe ostavile prilikom kreiranja profila i/ili zabeleženih signala prilikom uključivanja lokacije na uređajima. Ovi podaci se ne mogu uzimati kao 100% relevantni budući da ovakve informacije ne moraju biti u potpunosti istinite

⁷ Broj „sviđanja/likova“, sačuvanih objava i komentara

građe i to: Pravilnik o načinu evidentiranja, zaštite i korišćenja elektronskih dokumenata, Pravilnik o načinu evidentiranja, klasifikovanja, arhiviranja i čuvanja arhivske građe i dokumentarnog materijala i Lista kategorija dokumentarnog materijala sa rokovima čuvanja.

Jačanje kapaciteta VDS tima

Tokom 2023. godine radilo se i na jačanju kapaciteta tima VDS koji je bio neposredno uključen u realizaciju aktivnosti. Na jačanju kapaciteta se radilo kroz učešće članica VDS tima na nizu radionica u organizaciji različitih organizacija i fondacija, o čemu više informacija ima u delu izveštaja o učešću članova/članica VDS na naučnim i stručnim skupovima.

Biblioteka VDS

Tokom izveštajnog perioda uvećavan je fond knjiga. VDS biblioteka trenutno raspolaže sa 1856 naslova iz domena viktimologije, prava, kriminologije, studija roda, istine i pomirenja, ljudskih prava, restorativne pravde i drugih oblasti. Pored toga, VDS biblioteka raspolaže i sa velikim brojem časopisa, od kojih 2 časopisa VDS dobija redovno, putem razmene: Revija za kriminalistiku in kriminologijo, Pravni zapisi. Jedan broj časopisa je poklon VDS od strane članica VDS ili ustanova sa kojima VDS saraduje: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović poklanja VDS biblioteci svoje primerke časopisa European Journal of Criminology, Criminology in Europe, The International Journal of Restorative Justice i Contemporary Justice Review. Najzad, biblioteka VDS raspolaže i bogatim izborom audio i video materijala.

VDS biblioteka je dostupna svim članovima Društva. Od novembra 2007. godine korišćenje biblioteke uključeno je u cenu članarine, dok osobe koje nisu članovi VDS mogu da se učlane u biblioteku. Od 2007. godine, u biblioteku VDS učlanila se 101 osoba.

Informacije o radu biblioteke, kao i sadržaj VDS biblioteke dostupni su na <https://novisajt.vds.rs/vds-biblioteka/>.

Nabavka knjiga za biblioteku se najvećim delom ostvaruje putem poklona i dobijanja primeraka knjiga za prikazivanje u naučnom časopisu Temida. Poslovi u vezi sa održavanjem i korišćenjem biblioteke su samofinansirajući i volonterski. Tokom izveštajnog perioda za VDS biblioteku bila je zadužena Milica Luković Radaković.

Konkurisanje za projekte

Jedna od stalnih aktivnosti VDS je traženje sredstava za projekte i dalje razvijanje strategije dugoročnijeg i stabilnijeg finansiranja. Tokom izveštajnog perioda VDS je konkurisalo za ukupno 8 projekata (samostalno ili u partnerstvu). Od tog broja, sredstva su dobijena za realizaciju dva projekta, u jednom slučaju VDS je ušlo u roster organizacija kod Saveta Evrope za projekte vezane za podršku žrtvama, za jedan projekat se čeka odgovor, dok su četiri odbijena.

Zalaganje za podizanje društvene svesti o pravima i položaju žrtava

Nagrade Viktimološkog društva Srbije za 2023. godinu

Viktimološko društvo Srbije je 2009. godine ustanovilo tri nagrade:

- Nagrada za doprinos unapređenju prava žrtava
- Nagrada za doprinos razvoju nekonfliktnog i sveobuhvatnog pristupa bavljenju ratom i ratnim zločinima „Treći put“
- Nagrada talentovanom mladom istraživaču/istraživačici

Nagrada za doprinos unapređenju prava žrtava dodeljuje se pojedincima/pojedinkama ili organizacijama koji su svojim aktivnostima ili zalaganjima dali veliki i trajan doprinos unapređenju prava žrtava i ostvarivanju ciljeva zbog kojih je Društvo osnovano. Ova nagrada je 2023. dodeljena Brankici Janković, Poverenici za ravnopravnost.

Brankica Janković je diplomirala na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, master studije je završila na Pravnom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu i doktorantkinja je na Fakultetu za bezbednost u Beogradu. Narodna Skupština Republike Srbije izabrala je Brankicu Janković za poverenicu za zaštitu ravnopravnosti 2015. (prvi mandat), a zatim i 2020. godine, što je njen drugi mandat na čelu institucije. Dugi niz godina, a posebno nakon izbora za poverenicu za ravnopravnost, Brankica Janković se dosledno zalaže za poštovanje ljudskih prava svih građana i građanki, za prepoznavanje diskriminacije i blagovremeno i efikasno reagovanje u slučajevima kada do nje dođe. Sa posebnom pažnjom zalaže se za poštovanje prava dece, žena, starijih lica i lica sa invaliditetom. Njene aktivnosti, od početka prvog mandata na mestu poverenice za rodnu ravnopravnost do danas, obeležio je veliki broj izveštaja, podnetih pritužbi i obraćanja javnosti. Brankica Janković reaguje redovno, kako na slučajeve kršenja prava određenih grupa tako i preventivno, u cilju sprečavanja da do njih dođe. Svojim radom i zalagnjima je dala veliki i trajan doprinos unapređenju prava žrtava i ostvarivanju ciljeva zbog kojih je VDS osnovano, pa je Upravni odbor VDS doneo odluku da Brankici Janković dodeli ovu nagradu.

Nagrada talentovanom istraživaču/istraživačici dodeljuje se mladima za posebno kvalitetan naučno-istraživački rad iz oblasti viktimologije, a ima za cilj podsticanje mladih za bavljenje naučno-istraživačkim radom u oblasti viktimologije. Ove godine nagrada je dodeljena: Sanji Kalajdžić, Tamari Trajković i Aleksandri Stojanović za kvalitetno urađene i uspešno odbranjene master radove iz oblasti viktimologije.

Sanja Kalajdžić je odbranila master rad na temu „Izbeglice kao žrtve i preživeli“, pod mentorstvom prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović, na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Tema njenog master rada je veoma aktuelna već decenijama, a aktuelizuje se poslednjih godina sa brojim političkim i društvenim promenama širom sveta. Posebna vrednost rada je u njegovom empirijskom delu. Sprovedeno je kvalitativno istraživanje, koje je bilo pravi izazov za Sanju, naročito ako se ima u vidu da je o iskustvu rata i izbeglištva pričala sa ljudima različite starosne dobi i to nakon skoro tri decenije, vraćajući ih tako u prošlost, posebno ako o njoj ne pričaju često i ne žele da se prisećaju. Kroz svoj rada je uspešno nastojala da učini korak napred u

---

tretiranju izbeglica, ne samo kao žrtava, već kao preživelih, jer, kao što je navela u zaključku: „izbeglice jesu žrtve, ali ne moraju žrtve da budu celog života“. Verujemo da će ova nagrada biti podsticaj za dalje bavljenje naučno-istraživačkim radom, posebno u domenu viktimologije.

Tamara Trajković je odbranila master rad na temu „Predrasude i stereotipi o seksualnosti i njihov uticaj na pojavu seksualnog nasilja“, pod mentorstvom prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović, na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Tema Tamarinog master rada je aktuelna i veoma važna, ali je dugo bila zapostavljena, čak i u istraživanjima. Njenoj aktuelizaciji su doprineli pokreti poput #metoo ili #nisamprijavila, kao i pojedinačni slučajevi seksualnog nasilja koji su se dogodili u Srbiji. Ipak, i dalje smo svedoci koliko u javnom diskursu ali i svakodnevnoj komunikaciji dolaze do izražaja predrasude i stereotipi vezani za seksualno nasilje i seksualnost. Upravo zato je istraživanje koje je Tamara sprovedla značajno. Ono pruža dobar osnov za dalji rad na prevenciji, pre svega kroz osveščivanje stereotipa i predrasuda a potom i kroz rad na njihovom umanjivanju i eliminisanju, što je važno i za prevenciju viktimizacije seksualnim nasiljem ali i za vršenja seksualnog nasilja prema drugima. Verujemo da će ova nagrada biti važan podsticaj za Tamaru da nastavi da se bavi naučno-istraživačkim radom, posebno u domenu viktimologije.

Aleksandra Stojanović je odbranila master rad na temu „Stavovi o nasilju nad ženama u seoskim sredinama” na Univerzitetu u Nišu – Filozofskom fakultetu, pod mentorstvom doc. dr Ivane Janković, u okviru kog je sprovedla istraživanje na uzorku 250 žena, starosti od 18 do 70 godina u deset sela Rasinskog okruga. Ovo istraživanje daje dragocene podatke o stavovima žena u seoskim sredinama u pogledu partnerskog nasilja nad ženama, kao i o njihovim ličnim iskustvima sa ovim oblikom nasilja što predstavlja svojevrsan doprinos razumevanju ovog problema. Ona u svom radu kombinuje kvantitativan i kvalitativan pristup istraživanju što njenom radu obezbeđuje bogatstvo različitih podataka i kvalitet samog rada. Posebno se ističe njena motivacija za istraživanje ove teme. Za sprečavanje i prevenciju nasilja upravo su nam potrebni angažovani pojedinci i pojedinke koji prepoznaju potrebu za promenom u svom okruženju i spremni su da u tim promenama i učestvuju. Takve pojedine i pojedinke, a među njima je Aleksandra, treba podržati, a jedan vid podrške je upravo ova nagrada Viktimološkog društva Srbije koja joj je dodeljena.

Nagrada „Treći put“ koja se dodeljuje pojedincima/pojedinkama ili organizacijama koji su svojim aktivnostima ili zalaganjima dali poseban doprinos razvoju nekonfliktnog i sveobuhvatnog pristupa bavljenju posledicama rata i izgradnji mira u Srbiji ove godine nije dodeljena. Upravni odbor doneo odluku da se ova nagrada ne dodeli jer nisu bili ispunjeni kriterijumi za dodelu ove nagrade nominovanoj osobi.

Obeležavanje Evropskog dana žrtava

Povodom obeležavanja Evropskog dana žrtava u 2023. godini, Viktimološko društvo Srbije je odlučilo da skrene pažnju javnosti na značaj zakonodavnih reformi za žrtve, kao i na nužnost dosledne primene zakona i promene prakse u oblasti prevencije i reakcije na sve vrste kriminaliteta, a posebno na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja. Tim povodom, Viktimološko društvo Srbije je izdalo [saopštenje za javnost](#) u okviru kojeg je ukazano na pozitivne zakonske reforme vezane za unapređenje položaja žrtava u Srbiji, ali

isto tako i na činjenicu da, uprkos pozitivnim promenama na zakonodavnom nivou, žrtve još nisu dovoljno zaštićene, kako od sekundarne viktimizacije, tako i od ponovne viktimizacije. Takođe, Viktimološko društvo Srbije je u saopštenju podsetilo javnost na broj žena ubijenih od strane svojih muževa ili partnera u 2022.godini i prvim mesecima 2023.godine, kao i na veliki broj žena i dece koje su doživele neki vid seksualnog nasilja, uključujući silovanje, zatim na osobe koje su bile izložene trgovini ljudima, proganjanju, različitim oblicima diskriminacije, imovinskim i drugim krivičnim delima. Na desetogodišnjicu od svirepog ubistva, prisetili smo se Dr Stele Gudelj (1987-2013), uspešne mlade lekarke, svestrane i humane osobe, koja je ubijena u svojoj 25 godini od strane partnera.

Evropski dan žrtava je Viktimološko društvo Srbije obeležilo i gostovanjem predstavnica VDS na različitim fakultetima. Tom prilikom, predstavnice VDS su studentima/kinjama predstavile rad VDS i Službe *VDS info i podrška žrtvama* i upoznale ih sa glavnim rezultatima projekta koji je sprovelo VDS, a koji nosi naziv Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja, kao i sa preporukama za unapređenje rada grupa za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici u Srbiji, koje su proizašle iz projekta. Prof. dr Sanja Čopić održala je prezentaciju na Kriminalističko-policijskom univerzitetu, Jasmina Nikolić na Fakultetu za medije i komunikaciju, Univerziteta Singidunum, dok je Milica Luković Radaković održala prezentaciju na Univerzitetu u Beogradu - Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, kao i online prezentaciju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije „Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspektive“

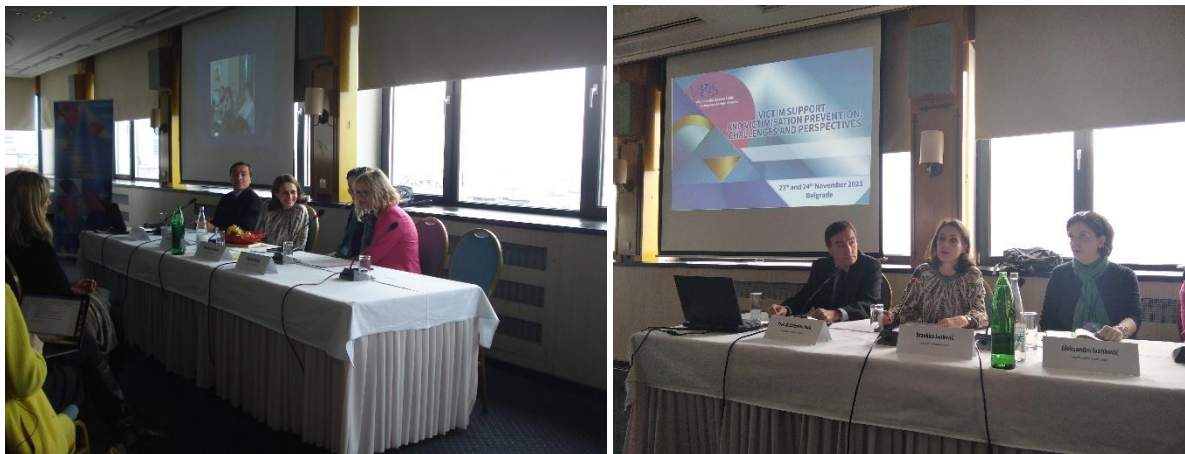

XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije pod nazivom *Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspektive* održana je u Beogradu, u Hotelu Palace, 23. i 24. novembra 2023. godine. Konferencija je okupila veliki broj stručnjaka/stručnjakinja i istraživača/istraživačica, koji se iz perspektive različitih disciplina, teorijski i praktično, bave pravima žrtava i pružanjem pomoći i zaštite

žrtvama kriminaliteta, kršenja ljudskih prava i drugih vidova stradanja, čime je omogućena sveobuhvatna razmena iskustava i znanja. Konferencija je okupila učesnike i učesnice iz Srbije, Hrvatske, Severne Makedonije, Kanade, Belgije, Sjedinjenih Američkih Država, Ujedinjenog Kraljevstva i Španije.

Konferencija je započela svečanim otvaranjem 23. novembra 2023. godine i dodelom nagrada Viktimološkog društva Srbije za 2023. godinu. Na otvaranju konferencije govorili su: prof. dr Slobodan Savić, predsednik Viktimološkog društva Srbije; Brankica Janković, Poverenica za zaštitu ravopravnosti; Aleksandra Ivanković, zamenica direktora organizacije Evropska pomoć žrtvama i Jasmina Nikolić, direktorka Viktimološkog društva Srbije.

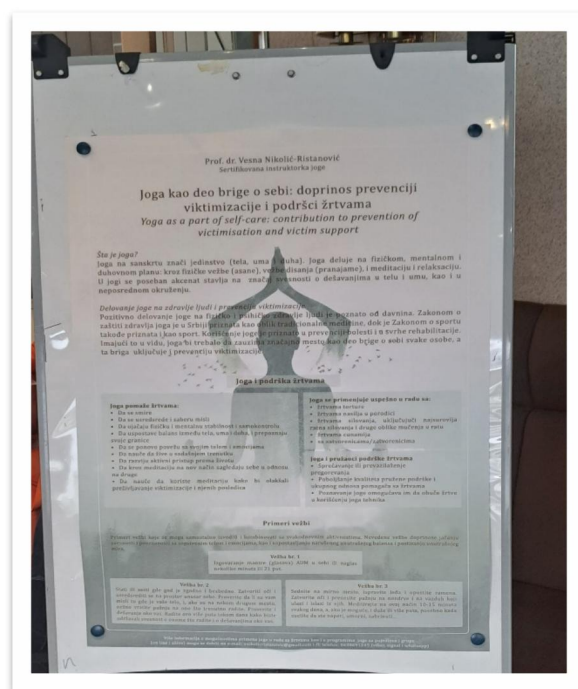
Usledila je dodela nagrada VDS za 2023.godinu, o čemu se više može videti napred u izveštaju.

U okviru glavne teme konferencije posebna pažnja bila je posvećena analizi izazova i perspektiva u pogledu podrške žrtvama, s jedne, i prevencije viktimizacije, sa druge strane, kao i vezi i značaju uvremenjene, adekvatne i na potrebama žrtava zasnovane podrške za prevenciju reviktimizacije, retraumatizacije i sekundarne viktimizacije. Tokom dva dana konferencije analizirane su i sledeće teme: razvoj sistema podrške žrtvama i rad službi za žrtve u Srbiji i zemljama u okruženju, međusektorska saradnja u prevenciji i reagovanju na slučajeve nasilja, posebno nasilja u porodici, uloga medija u prevenciji viktimizacije i zaštiti žrtava, viktimizacija beksočnika, procena rizika i zaštita žrtava porodičnog nasilja, prepoznavanje dece svedoka nasilja u porodici kao direktnih žrtava. Takođe, ukazano je na ulogu i mesto programa zasnovanih na principima restorativne pravde, posebno u zatvorima i u kontekstu pripreme osuđenih lica za izlazak na slobodu.

Rad na konferenciji se odvijao kroz dve plenarne, četiri tematske sesije i jedan panel. Pored toga, bila je i jedna poster prezentacija, koja je omogućila učesnicima da se upoznaju sa mogućnostima primene joge kao dela brige za sebe a u kontekstu doprinosa prevenciji viktimizacije i podršci žrtvama.

Teme plenarnih sesija bile su: *Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije* i *Sistem podrške žrtvama i resursi za prevladavanje posledica viktimizacije*. Izlagači i izlagačice na plenarnim sesijama bili su:

- Prof. dr Jo-Anne Wemmers, Fakultet za kriminologiju, Univerzitet u Montrealu; Međunarodni centar za komparativnu kriminologiju, Kanada
- Aleksandra Ivanković, Evropska podrška žrtvama, Belgija
- Nikica Hamer Vidmar, Služba za podršku žrtvama i svedocima, Ministarstvo pravde i uprave Republike Hrvatske, Hrvatska
- Nataša Novaković i Imola Soroš, Misija OEBS u Srbiji
- Dr Mirjana Dokmanović, Institut društvenih nauka i Viktimološko društvo Srbije, Srbija
- Prof. dr Vesna Stefanovska, prof. dr Oliver Bačanović i prof. dr Nataša Peovska, Fakultet bezbednosti, Skoplje, Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“, Bitola, Severna Makedonija

Teme tematskih sesija bile su: *Međusektorska saradnja i podrška žrtvama, Viktimizacija i društvena reakcija, Različiti oblici viktimizacije: istraživanja, zakonodavstvo i praksa i Žrtve, viktimizacija i društvena reakcija*. Izlagači i izlagačice na tematskim sesijama bili su:

- Jasmina Kršenić, Osnovno javno tužilaštvo u Lazarevcu, Dušica Dimitrijević, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, Policijska stanica Lazarevac i Anđela Pejović, Gradski centar za socijalni rad u Beogradu, Odeljenje u Lazarevcu, Srbija
- Tijana Mitrašević, Služba za podršku žrtvama i svedocima krivičnih dela rodno zasnovanog nasilja, Više javno tužilaštvo u Beogradu, Srbija
- Jasmina Nikolić, Viktimološko društvo Srbije, Milka Milovanović-Minić, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“, Marko Ranković, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, Policijska stanica Novi Beograd, Ana Lazarov, Gradski centar za socijalni rad u Beogradu, Odeljenje Novi Beograd, Srbija
- Prof. dr Irma Kovčo Vukadin, Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Hrvatska
- Prof. dr Ksenija Butorac i Suzana Kikić, Veleučilište kriminalistike i javne sigurnosti, Policijska akademija i Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska
- Ivana Milosavljević-Đukić, Centar za zaštitu odojčadi, dece i omladine i Visoka škola socijalnog rada i Tanja Ignjatović, Autonomni ženski centar, Srbija
- Ivana Andrijašević, Ena Juričić, Veronika Koštal, Natalia Marincil, Mateja Meštović, Franjo Lovro Popović, Ivana Prović, Maja Štahan, Maja Vdović, Udruga za podršku žrtvama i svjedocima, Hrvatska
- Dr Nataša Tanjević, Zamenica zaštitnika građana Republike Srbije, Srbija
- Loren Walker, Havajski prijatelji restorativne pravde, Fakultet umetnosti i nauka i Pravni fakultet William S. Richardskon, Havajski univerzitet, SAD i dr Leela Bilmes Goldstein, Škola Punahou, SAD
- Maca Arlov Bokan, Senka Damjanović, Doria Jukić, Ivana Kvesić, Suzana Rožić, Dom za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „Duga-Zagreb“, Hrvatska
- Milica Luković Radaković, Viktimološko društvo Srbije, Srbija
- Prof. dr Danica Vasiljević-Prodanović i Antonija Raspopović MA, Univerzitet u Beogradu -Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija
- Dr Filip Mirić, Univerzitet u Nišu, Pravni fakultet i Jovana Kostić MA, Advokatska kancelarija u Leskovcu, Srbija

- Prof. dr Tatjana Gerginova, Fakultet bezbednosti, Skoplje, Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“, Bitola, Severna Makedonija

U okviru konferencije organizovan je i *Međunarodni panel o univerzitetima i seksualnom i rodno povezanom nasilju: Odgovor nije dovoljan!* na kome su eminentne stručnjakinje iz Ujedinjenog Kraljevstva, Španije i Srbije govorile o razvijanju i jačanju institucionalnih odgovora i mehanizama za efikasno suzbijanje i sprečavanje seksualnog i rodno povezanog nasilja na fakultetima i univerzitetima i pružanje podrške žrtvama. Izlagačice na panelu su bile:

- Prof. dr Pam Alldred, Fakultet društvenih nauka, Univerzitet Nottingham Trent, Ujedinjeno Kraljevstvo

- Prof. dr Barbara Biglia, Departman za pedagogiju, Univerzitet Rovira and Virgili, Španija
- Prof. dr Gordana Lalić-Krstin, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Srbija
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i prof. dr Sanja Čopić, Viktimološko društvo Srbije i Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Knjiga apstrakata radova predstavljenih tokom konferencije dostupna je na <https://vds.rs/File/XIII%20GKVDS%20-%20Knjiga%20apstarakata.pdf>.

Kao i svake godine, i ove godine je konferencija VDS predstavljala doprinos kampanji 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama, koja počinje 25. novembra Međunarodnim danom borbe protiv nasilja nad ženama i završava se 10. decembra Međunarodnim danom ljudskih prava.

Članovi Programskog odbora konferencije bili su:

- Prof. dr Janice Joseph, počasna profesorka na Stockton University i predsednica Svetskog viktimološkog društva (SAD);
- Prof. dr Anabel Cerezo, Pravni fakultet, Odeljenje za krivično pravo; Andaluzijski interuniverzitetski institut za kriminologiju, Univerzitet u Malagi (Španija);
- Prof. dr Natti Ronel, profesor na Department of Criminology, Bar-Ilan University (Izrael)
- Dr Sanja Milivojević, vanredna profesorka na Bristol Digital Futures Institute/School for Policy i izvršna direktorka programa Border criminologies na Univerzitetu Oksford (Velika Britanija) i naučna saradnica za kriminologiju na La Trobe Univerzitetu u Melburnu (Australija);
- Prof. dr Oliver Bačanović, redovni profesor Fakulteta za bezbednost, Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“, Skoplje (Makedonija);
- Prof. dr Irma Kovčo-Vukadin, redovna profesorka na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, Odeljenje za kriminologiju, Univerzitet u Zagrebu (Hrvatska)
- Dr Nataša Tanjević, zamenica zaštitnika građana RS (Srbija);
- Dr Mirjana Dokmanović, naučna saradnica Instituta društvenih nauka u penziji (Srbija);

-
- Prof. dr Sanja Čopić, vanredna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu (Srbija).

Članice Organizacionog odbora konferencije bile su:

- Jasmina Nikolić, direktorka Viktimološkog društva Srbije;
- Milica Luković Radaković, asistentkinja u Viktimološkom društvu Srbije;
- Mirela Osmanović, asistentkinja u Viktimološkom društvu Srbije.

Pored članica organizacionog odbora u realizaciji konferencije učestvovala su Marija Stupar, volonterka u VDS i Mina Jevtić, studentkinja na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, Odeljenje za psihologiju, koja je bila na stručnoj praksi u VDS.

Organizaciju XIII godišnje konferencije Viktimološkog društva Srbije bila je delom finansirana sredstvima od plaćenih kotizacija za učešće na konferenciji, a delom su organizaciju finansijski podržali: Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS, Kraljevina Švedska i Fondacija Kvinna till Kvinna u okviru projekta *Zalaganje za prava žrtava rodno zasnovanog nasilja, posebno nasilja u porodici, nasilja na radu i u obrazovnim i drugim institucijama*, Grad Beograd, Gradska uprava grada Beograda, Sekretarijat za socijalnu zaštitu u okviru projekta *Da žrtve ostanu pobednice: Informiši, osnaži, podrži!*, i Misija OEBS u Srbiji.

Rodna ravnopravnost i borba protiv rodno zasnovanog nasilja i femicida na Zapadnom Balkanu

Viktimološko društvo Srbije-VDS je u saradnji sa organizacijom FemPlatz pratilo sudske postupke u predmetima koji se tiču femicida, femicida u pokušaju i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja nad ženama. Praćenje suđenja se sprovodilo u okviru projekta AIRE centra pod nazivom *Rodna ravnopravnost i borba protiv rodno zasnovanog nasilja i femicida na Zapadnom Balkanu koji podržava Vlada Ujedinjenog Kraljevstva*. Projekat ima za cilj da se unapredi razumevanje pitanja vezanih za rod unutar pravosuđa u zemljama Zapadnog Balkana i na taj način poveća pristup pravdi za žrtve i one koji su preživeli rodno zasnovano nasilje. Monitoring sudskih postupaka se sprovodio po metodologiji koja je razvijena u okviru projekta i to u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Republici Severnoj Makedoniji i Crnoj Gori.

U okviru ovog projekta predstavnice VDS su pratile šest sudskih postupaka, od kojih su četiri sudska postupka vezana za nasilje u porodici, jedan sudski postupak vezan za pokušaj femicida i nasilje u porodici i jedan sudski postupak vezano za femicid u sticaju sa krivičnim delom neovlašćena proizvodnja, držanje, nošenje i promet oružja i eksplozivnih materija. Navedeni sudski postupci su vođeni pred Prvim osnovnim sudom u Beogradu (3), Osnovnim sudom u Mladenovcu (1), Višim sudom u Beogradu (1) i Višim sudom u Pirotu (1).

U navedenom periodu, predstavnice VDS su prisustvovala na ukupno 23 ročišta. Najviše ročišta praćeno je za predmet koji se vodio pred Prvim osnovnim sudom u Mladenovcu (sedam ročišta). Za tri sudska predmeta koja su vođena pred Prvim osnovnim sudom u Beogradu, predstavnice VDS su bile na deset ročišta. Po tri ročišta praćena su za sudske predmete koji su vođeni pred Višim sudom u Beogradu. Od šest sudskih predmeta koje su predstavnice Viktimološkog društva pratila, četiri sudska predmeta su završena, dok se ročišta za dva sudska nastavljaju i tokom 2024. godine.

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene: prof.dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, dr Neda S. Savić, Milica Luković Radaković i Mirela Osmanović. Projekat je realizovan u periodu od 1.4.2023. do 31.12.2023.

Nacionalni mehanizam za prevenciju torture

VDS je jedna od šest organizacija civilnog društva sa kojom je Zaštitnik građana 13. septembra 2022. zaključio sporazum o saradnji u obavljanju poslova Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM). Potpisanim sporazumom bliže se uređuje saradnja koju Zaštitnik građana ostvaruje sa izabranim udruženjima u obavljanju poslova NPM a na osnovu Odluke Zaštitnika građana od 22. jula 2022. godine o izboru udruženja sa kojima će Zaštitnik građana sarađivati u obavljanju poslova NPM i u skladu sa članom 2a. stav 2. Zakona o ratifikaciji Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka.

Saradnja se sprovodi kroz učešće predstavnika i stalnih stručnih saradnika udruženja u posetama mestima gde se nalaze ili se mogu nalaziti lica lišena slobode, izradi izveštaja ili delova izveštaja o obavljenim posetama, izradi preporuka za otklanjanje utvrđenih nedostataka u radu ustanova gde se nalaze ili se mogu nalaziti lica lišena slobode, davanju stručnih nalaza i mišljenja o zdravstvenom stanju, naročito nastalim fizičkim povredama i pretrpljenom psihičkom bolu kao posledici bilo kog oblika zlostavljanja. Takođe, saradnja se ogleda i u izradi izveštaja ili delova tematskih izveštaja o stanju u oblasti položaja lica lišenih slobode, izradi analiza i/ili mišljenja o propisima ili nacrtima propisa kojima se uređuju položaj, prava i obaveze lica lišenih slobode.

U toku izveštajnog perioda nije bilo aktivnosti, odnosno poseta u kojima su učesvovala članice VDS.

Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radnom mestu i u obrazovnim institucijama

Tokom 2023. godine nastavljene su aktivnosti na četvorogodišnjem projektu pod nazivom *Advocacy for the rights of victims of gender-based violence in general and specifically of domestic, work-related, and violence in the educational and other institutions (Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radnom mestu i u obrazovnim institucijama)*, koji se realizuje u saradnji i uz finansijsku podršku Kraljevine Švedske i Fondacije Kvinna till Kvinna. Projekat ima za cilj delovanje u pravcu promena relevantnih politika, zakonodavstva i prakse kako bi se unapredio položaj žrtava rodno baziranog nasilja u Srbiji uopšte, a posebno žena žrtava nasilja u porodici, u oblasti rada i zapošljavanja i u obrazovnim ustanovama.

Tokom izveštajnog perioda radilo se na sledećim aktivnostima, mahom onima koje su stalne aktivnosti VDS usmerene na ostvarivanje ciljeva zbog kojih Društvo postoji, a o kojima više informacija ima u odgovarajućim delovima ovog izveštaja:

- Organizacija XIII godišnje konferencije Viktimološkog društva Srbije pod nazivom *Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspektive*, koja je održana u Beogradu, 23. i 24. novembra 2023. godine a koja je predstavljala i doprinos obeležavanju kampanje 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama.
- Obeležavanje Evropskog dana žrtava.
- Priprema i pisanje godišnjeg izveštaja o radu VDS.
- Organizacija panel diskusije pod nazivom *Rodno zasnovana diskriminacija na tržištu rada: Mapiranje resursa i potreba za jačanje kapaciteta za podršku žrtvama*, koja je održaba online 21. decembra 2023. godine. Cilj panel diskusije bio je uspostavljanje dijaloga, umrežavanje i pronalaženje načina za bolje korišćenje postojećih resursa za pomoć i podršku žrtvama rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou i mapiranje potreba za jačanje kapaciteta predstavnica/ka sindikata, udruženja poslodavaca i inspekcije rada za pružanje podrške ženama žrtvama rodno zasnovane diskriminacije na radu. Panel diskusija je okupila 11 učesnica iz organizacija civilnog društva, sindikata, udruženja poslodavaca i Inspektorata za rad.
- Praćenje sudskih postupaka u slučajevima nasilja u porodici, femicida ili pokušaja femicida, kao i praćenje sudskog postupka za naknadu štete u slučaju ubistva devetoro dece i jednog punoletnog lica u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ u Beogradu.
- Priprema i podnošenje komentara na Nacionalni akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za ostvarivanje prava žrtava i svedoka krivičnih dela u Republici Srbiji za period 2020–2025. godine, a koji se odnosi na period 2023–2025.
- Organizovanje i realizacija obuka za jačanje kapaciteta za reagovanja na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji.
- Organizovanje redovnih sastanaka sa predstavnicima institucija i organizacija na lokalnom nivou i jačanje strateške saradnje značajne za rad službe za žrtve VDS info i podrška žrtvama i unpređenje položaja žrtava nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja.
- Podrška žrtvama u okviru službe *VDS info i podrška žrtvama*.

U realizaciju projekta neposredno su uključene Jasmina Nikolić, Milica Luković-Radaković, Mirela Osmanović, prof. dr Sanja Čopić i prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović. Projekat je počeo 1.9.2022. godine i trajaće do 1.9.2026. godine.

Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja

Viktimološko društvo Srbije je u periodu od 21. juna 2021. do 15. februara 2023. godine realizovalo projekat pod nazivom *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja*, koji je bio deo programa Zaustavljanje nasilja nad ženama na Zapadnom Balkanu i u Turskoj: Primena normi, promena svesti, koji finansira Evropska unija i implementira UN Women. Opšti cilj projekta VDS bio je jačanje kapaciteta grupa za koordinaciju i saradnju u Srbiji za procenu potreba žrtava i izradu individualnih planova podrške i zaštite žrtava nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja definisanih Zakonom o sprečavanju nasilja u porodici.

Tokom izveštajnog perioda organizovana su dva okrugla stola. Prvi okrugli sto organizovan je 25. januara 2023. godine u Užicu, dok je drugi okrugli sto organizovan 1. februara 2023. godine u Požarevcu. Okrugli stolovi su bili posvećeni zaštiti žrtava nasilja u porodici i preporukama za njeno unapređenje. Poseban fokus bio je na razmatranju uloge grupa za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici, razmeni iskustava i izazova sa kojima se grupe suočavaju u praksi i preporukama za unapređenje rada grupa i ukupnog odgovora na nasilje u porodici. Okruglim stolovima su prisustvovali predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova RS, predstavnici/e centara za socijalni rad i osnovnih javnih tužilaštava, koji učestvuju u radu grupa za koordinaciju i saradnju u slučajevima nasilja u porodici, kao i predstavnici/e nevladinih organizacija iz Zlatiborskog, Moravičkog, kao i Braničevskog i Podunavskog okruga.

U realizaciji okruglih stolova učestvovala su prof. dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić i Milica Luković Radaković.

Zalaganje za izmene zakona i prakse

Učešće u radnim grupama Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU)

VDS je aktivan član dve radne grupe u okviru Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU): Radne grupe zadužene za praćenje pregovora u poglavlju 23 i Radne grupe zadužene za praćenje pregovora u poglavlju 24. Tokom izveštajnog perioda, VDS je, kroz redovno informisanje, pratilo rad Radnih grupa NKEU za poglavlja 23 i 24.

Priprema komentara za strateška dokumenta

VDS je radilo na pripremi i podnošenju komentara na Nacionalni akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za ostvarivanje prava žrtava i svedoka krivičnih dela u Republici Srbiji za period 2020–2025. godine, a koji se odnosi na period 2023–2025. Prof. dr Sanja Čopić je učestvovala na javnoj raspravi o Nacionalnom planu koja je organizovana 28. februara 2023. godine.

Istraživačka grupa VDS za femicid i njen rad u okviru Evropske opservatorije za femicid

Evropska opservatorija za femicid jedan je od najvažnijih rezultata aktivnosti projekta Femicid širom Evrope (realizovan u okviru Evropskog programa saradnje u oblasti nauke i tehnologije (COST) - 2013-2017), u kome je učestvovala Srbija (u Upravnom odboru projekta bile su: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić i mr Ljiljana Stevković). Evropska opservatorija za femicid (EOF) je uspostavljena 2018. godine. Misija EOF je prevencija femicida putem prikupljanja podataka, kroz vidljivost podataka i podizanje svesti i to: kroz stvaranje jedinstvenog evropskog sistema prikupljanja podataka koji će obezbediti merenje i komparaciju obima femicida širom Evrope i podizanje svesti javnosti i stručnjaka, i kroz analizu pojedinačnih slučajeva femicida širom Evrope u cilju identifikovanja propusta u reagovanju na nasilje nad ženama. Više o EOF videti na <http://eof.cut.ac.cy/>

EOF ima četiri tela: Koordinator koji se menjaju svake dve godine, Savet, Nacionalne istraživačke grupe i dve tematske grupe (za kvantitativna i kvalitativna istraživanja). Uloga istraživačkih grupa je da, zajedno sa EOF, rade na prikupljanju i analizi podataka o femicidu - u toku je prikupljanje podataka za pilot studiju. Istraživačku grupu za Srbiju čine članice VDS: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Sanja Čopić, dr Vida Vilić i mr Ljiljana Stevković. Istraživačka grupa za Srbiju od početka je uključena u EOF.

Tokom 2023. godine istraživačka grupa za Srbiju sprovela je sledeće aktivnosti:

- Nastavak prikupljanja podataka o slučajevima femicida tokom 2023. godine i nakon završetka pilot studije EOF- a, a prema istoj metodologiji koja je primenjivana za potrebe pilot studije. Ključni izvori podataka su medijski tekstovi štampanih i elektronskih medija o ubistvima žena u kontekstu porodično-partnerskih odnosa.
- Mr Ljiljana Stevković je učestvovala na online sastanku focal point-a Evropske opservatorije za femicid, na kome su predstavljena dotadašnja postignuća i planovi za buduće aktivnosti Opservatorije. Pored toga, na sastanku je doneta odluka o

održavanju memorijalnog webinar-a u martu 2024. godine u čast iznenada preminule prof. dr Christiana Kouta, na kojem će biti predstavljen njen celokupan rad u domenu rodno zasnovanog nasilja.

Edukacija

Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja

Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja je akreditovana u Republičkom zavodu za socijalnu zaštitu. Tokom 2023. godine obuka je sprovedena u okviru projekta pod nazivom *Da žrtve ostanu pobjednice: informiši, osnaži, podrži!*, koji sprovodi Viktimološko društvo Srbije-VDS, a finansira grad Beograd, Gradska uprava grada Beograda, Sekretarijat za socijalnu zaštitu. Tokom oktobra 2023. godine u Beogradu je održana četvrodnevna obuka za pružaoce socijalnih usluga, predstavnike/ce državnih insitucija i nevladinih organizacija. Obuci je prisustvovalo 28 stručnjaka i stručnjakinja iz Gradskog centra za socijalni rad u Beogradu (Odeljenja Novi Beograd, Palilula, Zemun, Surčin); Centra za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“; Centra Zvezda kao i iz Gradske opštine Novi Beograd. Cilj obuke bio je da pruži osnovna znanja za rad sa žrtvama na odgovarajući način, sa posebnim naglaskom na žrtve nasilja u porodici, seksualnog nasilja i trgovine ljudima, kao i sticanje potrebnih veština i znanja koja će omogućiti pružanje odgovarajuće pomoći potencijalnim i aktuelnim žrtvama rodno baziranog nasilja i žrtvama u širem socijalnom smislu. Glavne teme koje su obrađene tokom obuke su: Definisanje i razgraničenje osnovnih pojmova; Obim, struktura i karakteristike pojedinih oblika RBN; Faktori koji doprinose javljanju RBN i rizične situacije; Viktimizacija, potrebe žrtava i značaj odgovarajuće podrške i pomoći žrtvama, posebno ženama i deci; Pravna zaštita žrtava RBN; Stereotipi i predrasude u vezi sa RBN; Sistem zaštite, podrške i pomoći žrtvama; Vatreno oružje kao faktor rizika za nasilje u porodici i vid kontrole žrtve od strane nasilnika; Izazovi u radu i analiza individualnih planova zaštite i podrške žrtava. Predavačice na obuci bile su prof. dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić, dok je asistentkinja bila Mirela Osmanović.

Obuka za rad sa žrtvama nasilja

Opšti za rad sa žrtvama nasilja je akreditovana u Republičkom zavodu za socijalnu zaštitu. Tokom 2023. godine održana je obuka za grupu polaznica iz romskih ženskih organizacija članica mreže Ujedinjene Romkinje protiv nasilja, koju koordinira Romski centar za žene i decu Daje. Obuka je organizovana 20., 21., 27. i 28. maja 2023. u Beogradu. Cilj obuke bio je sticanje potrebnih osnovnih znanja i veština za rad sa žrtvama nasilja, koja bi trebalo da poseduje svaki pružalac socijalnih usluga koji dolazi ili može doći u kontakt sa, punoletnom ili maloletnom, žrtvom bilo koje vrste nasilja. Kroz ovu obuku polaznice su stekle potrebne veštine i znanja koja će im omogućiti da prepoznaju žrtvu nasilja, da prepoznaju i razumeju potrebe žrtve, da joj shodno tome pruže potrebne informacije, emotivnu podršku i druge vidove pomoći, kao i da žrtvu upute na druge nadležne službe ili organizacije u zavisnosti od prethodno identifikovanih potreba. Obuku su realizovale Jasmina Nikolić i prof. dr Sanja Čopić.

Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji

Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanja na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji razvijena je u okviru projekta *Sekusalno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama* koji je Viktimološko društvo Srbije sprovelo u periodu od 2020. do 2022. godine. Tokom marta i aprila 2023. godine sprovedene su dve Obuke za jačanje kapaciteta za reagovanja na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji i to u okviru projekta pod nazivom *Zalaganje za prava žrtava rodno zasnovanog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, nasilja na radu i u obrazovnim i drugim institucijama*, koji finansira Kraljevina Švedska i Fondacija Kvinna till Kvinna. Polaznici i polaznice obuke bili su studenti i zaposleni (nastavno i nenastavno osoblje) sa Građevinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Obuke su realizovane online (putem Zoom platforme). Obuku je ukupno pohađalo 43 učesnika/ce: 16 studenata, 16 nastavnika i 11 osoba iz reda nenastavnog osoblja. Cilj ove četvorodnevne obuke bio je jačanje kapaciteta zaposlenih i studenata na fakultetima za adekvatno reagovanje na seksualno nasilje na fakultetu. Obuka je obuhvatila osam tematskih radionica: Definisavanje i upoznavanje sa osnovnim pojmovima (pol, rod, rodno zasnovano nasilje, seksualno nasilje); Obim i karakteristike seksualnog nasiljanad studentima na fakultetima; Posledice seksualnog nasilja i potrebe žrtava; Stereotipi i predrasude u vezi sa seksualnim nasiljem; „Prvi odgovor“ na seksualno nasilje (2 radionice) i Mehanizmi podrške i zaštite studenata od seksualnog nasilja na fakultetima (2 radionice). Obuku su realizovale prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić i Milica Luković Radaković, dok su asistentkinje na obukama bile Anita Marković i Mirela Osmanović.

Obuka Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja

Obuka pod nazivom *Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja* je realizovana 24. i 25. maja 2023. u Beogradu u okviru projekta *Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima*, koji finansira OAK preko Trag fondacije. Cilj obuke je da polaznice nauče kako da na najbolji način mogu da upute žrtve da pored postojećeg sistema pomoći i podrške, koriste svoje sopstvene kapacitete za izlazak iz nasilja i lični rasti razvoj. Obuci je prisustvovalo 12 polaznica, predstavnica ženskih organizacija – članica regiona Beograd Mreže Žene protiv nasilja, koje imaju iskustva direktnog rada sa žrtvama nasilja (predstavnice organizacija Beogradskog regiona Mreže Žene protiv nasilja: NVO Astra, NVO Atina, Autonomni ženski centar, Roma Daje, IZ KRUGA-Beograd, Viktimološko društvo Srbije-VDS), kao i predstavnice Centra za podršku-SVEDA. Obuka je realizovana interaktivno sa dosta praktičnih demonstracija i razmene među učesnicima. Tokom obuke predstavljen je afirmativni pristup u radu sa žrtvama, kao i tehnike vezane za posttraumatski rast, oprostaj i zahvalnost koje su primenjive u radu sa žrtvama. Posebno je predstavljen značaj definisanja ciljeva i osnaživanja žrtava kako bi sebi pomogle da postanu pobjednice, kao i način kako im stručnjaci/kinje u tome mogu pomoći. Obuku su sprovele Jasmina Nikolić i dr Mirjana Dokmanović.

Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta

Služba VDS info i podrška žrtvama

U toku 2023.godine Služba VDS Info i podrška žrtvama obeležila je 20 godina rada i postojanja. Rezultati dvodecenijskog rada Službe predstavljeni su tokom 13. godišnje konferencije VDS.

Služba VDS info i podrška žrtvama je prva opšta služba za žrtve kriminaliteta, koja je osnovana 2003. godine u okviru Viktimološkog društva Srbije. Ciljnu grupu službe za žrtve

čine sve žrtve kriminaliteta, žene i muškarci, pripadnici svih etničkih grupa, nezavisno od bilo kog ličnog svojstva (LBGT, bolesni, osobe s invaliditetom i slično). Pomoć i podrška se pružaju kako direktnim, tako i indirektnim žrtvama (članovima porodice direktnih žrtava i drugim licima posredno povređenim kriminalnim ponašanjem). Takođe, ciljna grupa uključuje i žrtve kriminaliteta koje se pojavljuju na sudu kao svedoci ili u nekoj drugoj ulozi, kao i žrtve nasilja koje su u zatvoru, bivši, budući i sadašnji zatvorenici i to vezano za njihova prava i viktimizaciju.

Usluge koje se pružaju žrtvama u okviru Službe su:

- Emotivna podrška;
- Informacije (o psihološkim reakcijama i dinamici oporavka, praktične informacije za ponovno uspostavljanje životnih tokova posle traumatičnog događaja, informacije o pravima žrtava i načinima na koje mogu da ih ostvare, o mogućnostima korišćenja restorativnih pristupa, posebno medijacije i drugih načina mirnog rešavanja problema i slično);
- Upućivanje na specijalizovane (državne i civilne) službe i organizacije ili pojedince u Beogradu i Srbiji u zavisnosti od konkretnih potreba;
- Podrška na sudu, u kontaktima sa državnim institucijama i u procesu medijacije.

Svi vidovi pomoći i podrške za žrtve su besplatni. Osnovni principi rada Službe, koji su ujedno i principi rada svih organizacija ovog tipa okupljenih oko organizacije Evropska podrška žrtvama su poverenje, poštovanje žrtve, njenih prava, potreba i osećanja, poverljivosti informacija i autonomije volje žrtve. Pomoć i podrška koje se pružaju u okviru službe *VDS info i podrška žrtvama* baziraju se na osnažujućem i podržavajućem odnosu prema žrtvama, koji može biti značajan za njihov oporavak, ali i za aktiviranje u traženju rešenja za problem sa kojim se suočavaju.

Tokom izveštajnog perioda realizovane su sledeće aktivnosti:

Pružanje podrške žrtvama – tokom 2023. godine Službi za pomoć i podršku žrtvama obratilo se 155 žrtava različitih oblika viktimizacije. Ostvareno je ukupno 485 kontakata, što znači da je određen broj žrtava kontaktirao Službu više puta. Od ukupnog broja žrtava, 126 su bile osobe ženskog pola, a 29 njih su bile osobe muškog pola. Najčešći oblici viktimizacije zbog kojih su se žrtve obraćale Službi bili su:

-
- Nasilje u porodici 41,9 %
  - Nasilje na radnom mestu 23,8%
  - Nasilje van radnog mesta i porodice 15,4%
  - Nemogućnost ostvarivanja prava u okviru radnog odnosa 8,3%
  - Drugi oblici viktimizacije zbog kojih su se osobe obraćale Službi su: nezgodovoljstvo radom institucija, postpenalni prihvat, provala, prevara, kršenja građanskih prava, porodični problemi- ukupno 10,6% .

Tokom 2023. godine na internet stranici VDS, kao i na društvenim mrežama (Facebook i Instagram) svakog meseca je postavljan izveštaj o radu Službe VDS info i podrška žrtvama. Izveštaji su dostupni na [linku](#).

Viktimološko društvo Srbije pilotirao je 2022. godine program „*Od žrtve do pobednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilje*”. Tokom 2023. godine sa 8 žena, žrtava nasilja u porodici, uspešno je rađeno po ovom programu koji podrazumeva pružanje individualizovane kontinuirane psihosocijalne podrške. Na osnovu potreba svake pojedinačne žrtve koncipiran je program i smernice za jačanje sopstvenih kompetencija za izlazak iz nasilja. Sa žrtvama je rađeno na prepoznavanju nasilja, jačanju samopouzdanja, brizi o sebi, razvijanju sposobnosti za mirno rešavanje konflikata, postavljanju granica u odnosima sa članovima porodice, prepoznavanju emocija, savladavanju tehnika za oslobađanje od anksioznosti, frustracije i besa i sl. Takođe, žrtve su informisane o krivično pravnoj proceduri i načinima ostvarivanja prava na sudu i drugim organizacijama i institucijama na lokalnom nivou. Podrška je pružana kroz individualne razgovore u kancelariji VDS (ukupno 17 razgovora), kao i putem telefonskih konsultacija (ukupno 24 telefonske konsultacije). U zavisnosti od procene sa žrtvom se zakazuje ponovni susret, pravi se plan i daju se smernice o kojima treba da razmisle i koje treba da primenjuju, a o kojima se razgovara tokom sledećeg susreta.

U okviru Službe *VDS info i podrška žrtvama* tokom 2023. godine sa 11 žrtava, različitih krivičnih dela, kontinuirano je rađeno u cilju pružanja podrške tokom sudskih postupaka. Podrška tokom trajanja sudskih postupaka, obuhvatala je informisanje žrtava o sudskim postupcima, njihovim pravima i načinima ostvarivanja istih, kao i osnaživanje žrtava za odlazak na sud, svedočenje i susret sa nasilnikom, te podrška tokom samog suđenja (podrška na sudu).

U cilju povećanja vidljivosti Službe, na društvenim mrežama Facebook i Instagram i na internet stranici VDS, redovno su postavljeni primeri obraćanja Službi, kao i drugi materijali namenjeni žrtvama i potencijalnim žrtvama. O aktivnostima i vidljivosti društvenih mreža Viktimološkog društva Srbije možete pročitati u okviru dela izveštaja Statistika na društvenim mrežama.

Rad Službe i usluge koje se pružaju promovisane su i kroz informativni materijal (liflete) koji su dizajnirani, štampani i deljeni, a o čemu će biti više reči u delu izveštaja koji se odnosi na projekat *Da žrtve ostanu pobednice: Informiši, osnaži, podrži!*

Tokom izveštajnog perioda podršku žrtvama pružale su: Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković, Mirela Osmanović i volonterka Marija Stupar.

Radno vreme Službe bilo je svakog radnog dana od 10h do 20h.

Podrška žrtvama pružana je u okviru projekta *Da žrtve ostanu pobednice: informiši, osnaži, podrži!*, koji je finansiran od strane Grada Beograda, Gradske uprave grada Beograda, Sekretarijata za socijalnu zaštitu, kao i u okviru projekta *Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radnom mestu i u obrazovnim institucijama* (Kraljevina Švedska i Fondacija Kvinna till Kvinna) u okviru kojih je akcent bio na pružanju podrške žrtvama nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja. Rad na pružanju podrške žrtvama bio je podržan i u okviru projekata *Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima*.

Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima

Tokom 2023. godine Viktimološko društvo Srbije je nastavilo da, petu godinu za redom, koordinira region Beograd Mreže Žene protiv nasilja (MŽPN)⁸ i aktivnosti koje su predviđene u regionu Beograd u okviru projekta *Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima*. Projekat ima za cilj smanjenje nasilja nad ženama i devojkama u Srbiji uspostavljanjem servisa podrške, podizanjem svesti javnosti i edukacijom, nadgledanjem i unapređivanjem politika i javne uprave i zagovaranjem politika i zakona. Specifični ciljevi projekta su: povećati uticaj Mreže na javnost, nacionalne i lokalne politike putem učešća u donošenju odluka, pristupu fondovima i realizaciji aktivnosti; bolji položaj članica Mreže žene protiv nasilja kao pružateljki usluga; uspostavljanje zajedničke SOS linije (nacionalnog SOS telefona) kojim koordinira Mreža kao vodeće usluge namenjene ženama sa iskustvom nasilja u Srbiji. Finansijsku podršku pruža OAK preko Trag fondacije.

Mreža Žene protiv nasilja je 2023. godine formalizovana i nosi naziv Savez ženskih nevladinih organizacija „Mreža Žene Protiv Nasilja“.

Ključne aktivnosti tokom izveštajnog perioda bile su:

- Održana je obuka za licenciranje SOS telefona, online, 27. februara 2023. Glavne teme obuke su bile: Licenciranje usluga socijalne zaštite i pravna regulativa za licenciranje usluge SOS telefona; Dokazi o ispunjenosti standarda za izdavanje licence; Administrativno tehničke obaveze. Obuku su osmislile i vodile Dijana Malbaša i Mirjana Mitić, a prisustvovalo je 14 žena članica regiona Beograd i drugih regiona. Sa obuke su poslata pitanja resornom Ministarstvu, vezano za licenciranje SOS telefona. Dobijeni odgovori su dostavljeni Skupštini MŽPN.
- Održana je obuka *Od žrtve do pobednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja*. Više o tome videti u delu izveštaja o edukacijama.
- Region Beograd je 13. i 14. juna 2023. organizovao Akciono strateško planiranje za zagovaračke akcije vezane za lokalna budžetska sredstva i sredstva od oportuniteta RS. U radu je učestvovalo 6 žena, iz svake organizacije regiona po jedna žena. Zorica Rašić je osmislila i vodila strateško planiranje. Kao rezultat dvodnevnog rada proistekao je plan za dalje zagovaračke akcije.
- Tokom septembra meseca, u Vrnjačkoj Banji, organizovan je team building za predstavnice organizacija regiona Beograd Mreže Žene protiv nasilja. Tokom

⁸ VDS koordinira region Beograd koji čine sledeće organizacije: ASTRA, Atina, Autonomni ženski centar, Romski centar za žene i decu Daje, ...Iz kruga-Beograd i VDS.

dvodnevne posete Vrnjačkoj Banji, predstavnice organizacija: Astra, Atina, Autonomni ženski centar, Romski centar za ženu i decu Daje, ... Iz kruga-Beograd i predstavnice Viktimološkog društva Srbije, imale su priliku da razmene nove ideje, učvrste postojeće međusobne odnose i učestvuju u rekreativnim aktivnostima u cilju brige o sebi i oslobađanja od svakodnevnih stresova.

- Predstavnica VDS, Milica Luković Radaković, u oktobru mesecu učestvovala je na prvom sastanku radne grupe za formiranje nacionalnog SOS telefona MŽPN, koji je održan online, putem platforme google meet.
- Predstavnica VDS, Milica Luković Radaković je 21. decembra 2023. učestvovala na drugom sastanku radne grupe, koji je bio posvećen izradi plana i tehničkih detalja za osnivanje zajedničkog sos telefona saveza ženskih nevladinih organizacija Mreže Žene protiv nasilja.

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene Jasmina Nikolić i Milica Luković Radaković.

Da žrtve ostanu pobednice: informiši, osnaži, podrži!

Viktimološko društvo Srbije-VDS je u toku izveštajnog perioda sprovedo projekat pod nazivom *Da žrtve ostanu pobednice: informiši, osnaži, podrži!*, koji je finansiran od strane grada Beograda, Gradske uprave grada Beograda, Sekretarijata za socijalnu zaštitu. Opšti cilj projekta je prevencija viktimizacije i ponovne viktimizacije nasilja u porodici kroz aktivnosti informisanja, edukacije i pružanja podrške potencijalnim žrtvama i žrtvama nasilja u porodici. Posebni ciljevi projekta odnosili su se na jačanje kapaciteta zaposlenih u lokalnoj zajednici za prevenciju, intervenciju i sprečavanje ponovne viktimizacije u slučajevima nasilja u porodici, kao i racionalno korišćenje postojećih resursa za prevenciju i intervenciju u slučajevima nasilja u porodici na lokalnom nivou uopšte i posebno vezano za osetljive grupe kao što su stari, osobe sa invaliditetom, deca i Romi. Glavne aktivnosti u okviru projekta bile su:

- Pružanje podrške i pravne pomoći žrtvama nasilja, o čemu je više reči bilo u delu izveštaja o radu službe za žrtve VDS;
- Realizacija programa Od žrtve do pobednice;
- Realizacija obuke pružalaca socijalnih usluga za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja za zaposlene u GCSR Odeljenje Novi Beograd, Zemun, Palilula i Surčin, o čemu videti više u delu izveštaja o edukacijama;
- Podizanje kapaciteta zaposlenih putem zajedničke prezentacije VDS, CSR Novi Beograd, MUP RS PS Novi Beograd, Centra za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“ na 13. godišnjoj konferenciji VDS
- Organizovanje i realizacija tribine pod nazivom *Da žrtve Postanu pobednice: Informiši, osnaži, podrži! Novi Beograd uz Vas!**
- Dizajniranje i štampanje informativnih lifleta.**

*U okviru projektnih aktivnosti organizovana je i održana tribina pod nazivom *Da žrtve Postanu pobednice: informiši, osnaži, podrži! Novi Beograd uz vas!* Tribina je imala za cilj informisanje građana o nasilju, mogućnostima prevencije i zaštite, kao i adekvatnim vidovima pomoći i podrške na lokalnu, posebno vezano za osetljive grupe kao što su žene, stari, osobe sa invaliditetom i Romi. Na ovoj tribini više pažnje posvećeno je nasilju u porodici tako da je, tribina predstavljala i doprinos globalnoj kampanji 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama. Pored zainteresovanih građana i građanki na tribini su učestvovali

i predstavnici/e Gradskog centra za socijalni rad, Odeljenje Novi Beograd; Ministarstva unutrašnjih poslova RS, PS Novi Beograd, PS Sopot i PS Lazarevac, kao i predstavnica Osnovnog javnog tužilaštva Lazarevac; Centra za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd” kao i predstavnice Viktimološkog društva Srbije-VDS. Doprinos tribini i aktivnom učešću u prevenciji nasilja dale su i predstavnice iz MUP RS Policijske stanice Lazarevac, MUP RS Policijske stanice Sopot i Osnovnog javnog tužilaštva Lazarevac.

Za potrebe promocije tribine i pozivanja građana, dizajniran je i odštampan poster koji je postavljen u CSR Odeljenje Novi Beograd, gradsku opštinu Novi Beograd i prostorije tri mesne zajednice opštine Novi Beograd.

**Za potrebe projekta, pripremljen je i odštampan informativni materijal (liflet) koji ima za cilj informisanje žrtava o podršci koju pruža Viktimološko društvo Srbije, odnosno Služba VDS Info i podrška žrtvama, ali i da se istovremeno stručnjacima olakša upućivanje žrtava na Službu. Liflet sadrži informacije vezane za pomoć i podršku koju osobe koje se obrate Službi VDS Info i podrška žrtvama, mogu dobiti. Takođe, na lifletu su navedeni kontakt podaci putem kojih osobe mogu kontaktirati Službu VDS Info i podrška žrtvama (brojevi telefona, e-mejl, kao i društvene mreže VDS i veb sajt). Tokom trajanja obuke pružalaca socijalnih usluga za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja, podeljen je informativni materijal-lifletima zaposlenima u GCSR Odeljenja Novi Beograd, Surčin, Palilula i Zemun,

predstavnicama Centra za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom, predstavnicama Gradske opštine Novi Beograd, kao i predstavnicima Udruženja građana „Centar Zvezda”.

DA ŽRTVE POSTANU POBEDNICE
INFORMIŠI! OSNAŽI! PODRŽI!
DO INFORMACIJE ILI PODRŠKE DELI VAS JEDAN TELEFONSKI POZIV!

SLUŽBA VDS INFO I PODRŠKA ŽRTVAMA
NAMENJENA JE SVIM OSOBAMA KOJE SU BILE IZLOŽENE NEKOM POVREDU JUČEM PONAŠANJU. SLUŽBA POKUŠAVA DA ODGOVORI NA NAJČEŠĆE POTREBE OSOBA KOJE JOJ SE OBRAČAJU I PRUŽA

INFORMACIJE
O PRAVIMA ŽRTAVA
O PROCESU OPORAVKA
USLUGAMA U ZAJEDNICI

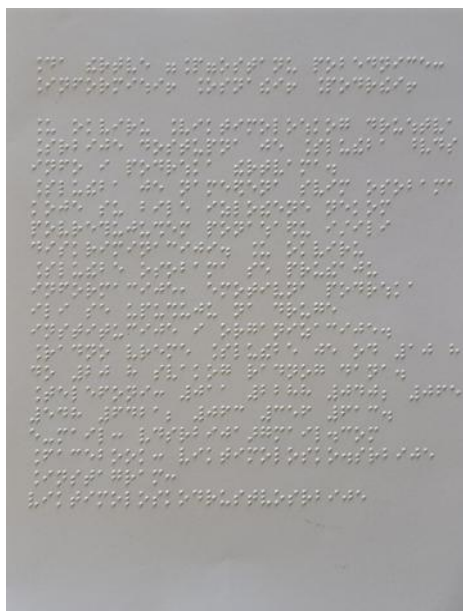
PODRŠKA
POVERENJE
RAZUMEVANJE
OSNAŽIVANJE

UPUĆIVANJE NA
NADLEŽNE INSTITUCIJE/ USTANOVE
SPECIJALIZOVANE ORGANIZACIJE

011 2288 040
065 548 6421
063 356 613
vdsrbija@gmail.com
www.vds.rs
viktimosko.srbije
viktimoskodrustvosrbije

SLUŽBA VDS INFO I PODRŠKA ŽRTVAMA

Pored ovoga, dizajniran je i odštampan i informativni materijal na Brajevom pismu koji je podeljen Centru za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom, koji su dalje delili svojim korisnicima/ama, dok je jedan broj lifleta ostavljen na Info pultu Gradske opštine Novi Beograd. Na lifletu su date osnovne informacije o Službi VDS Info i podrška žrtvama, kome je namenjena, koje usluge se pružaju u okviru Službe, kao i kontakt podaci.

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene: Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković i Mirela Osmanović. Projekat je realizovan u periodu od 01.08.2023.godine do 31.12.2023.godine.

Podrška porodicama ubijenih u masovnim ubistvima u maju 2023. godine i učešće u procesu memorijalizacije

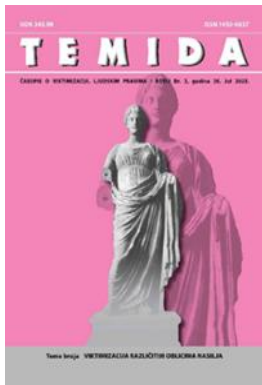
Izveštajni period obeležila su dva masovna ubistva 3. i 4. maja 2023. – jedno u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ u Beogradu u kome je učenik škole ubio 9 dece i jednu odraslu osobu, a istom prilikom ranio petoro dece i jednu odraslu osobu, i u selima Malo Orašje i Dubona u opštinama Smederevo i Mladenovac, gde je ubijeno 9 mladih osoba i 12 povređeno. Vezano za ove događaje, VDS je preduzelo sledeće aktivnosti:

- Odmah nakon incidenta 3. maja poslata je poruka direktorki škole u kojoj su ponuđene usluge podrške žrtvama koje pruža služba za žrtve VDS info i podrška žrtvama;
- U maju 2023. VDS je izdao [saopštenje za javnost u kome je dalo podršku inicijativi roditelja Osnovne škole „Vladislav Ribnikar“](#);
- Radilo se na izgradnji kapaciteta zaposlenih u službi za podršku žrtvama VDS za pružanje pomoći porodicama ubijenih;
- Dve članice tima VDS su kontaktirali roditelji dece ubijene u osnovnoj školi u Beogradu, koje su potom uključene u rad multidisciplinarnog tima, koji su okupile porodice ubijenih u OŠ „Vladislav Ribnikar“;
- Učešće na sastancima multidisciplinarnog tima vezano za planiranje obeležavanja prve godišnice stradanja i memorijalizaciju (učešće na dva sastanka sa porodicama ubijene dece i jednog odraslog, kao i na dva sastanka članova multidisciplinarnog tima);
- Povezivanje porodica stradalih sa međunarodnim ekspertima za memorijalizaciju;
- Praćenje sudskog postupka za naknadu štete porodicama i pružanje podrške porodicama tokom postupka;
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović dala je intervju za NIN 1. juna 2023.
- Roditelji dve devojčice ubijene u osnovnoj školi bili su naši gosti na XIII godišnjoj konferenciji VDS održanoj 23. i 24. novembra 2023, što im je pružilo priliku da se upoznaju sa stručnjacima u oblasti podrške žrtvama, uspostave kontakt sa predstavnicom Evropske podrške žrtvama.

Tokom izveštajnog perioda ovo je bila volonterska aktivnost u koju su neposredno bile uključene Jasmina Nikolić i prof. dr Sanja Čopić.

Izdavačka delatnost

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu *Temida*

Viktimološko društvo Srbije je odmah po osnivanju, 1998. godine, pokrenulo časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu, koji je dobio naziv po grčkoj boginji pravde Temidi. Prvo ogledno izdanje časopisa izašlo je iz štampe maja 1997. godine. Ovo je prvi i još uvek jedini časopis sa ovom problematikom u Srbiji, koji je kao takav prepoznat i u regionu bivše Jugoslavije, ali i šire. Od 1998. godine, časopis *Temida* izlazi redovno. Do 2017. časopis je izlazio četiri puta godišnje, a od 2017. godine izlazi tri puta godišnje. Časopis *Temida* se nalazi u režimu otvorenog pristupa. *Temida* objavljuje radove na srpskom i engleskom jeziku. Radovi podležu dvostrukoj anonimnoj recenziji.

Od 2023. godine, suzidavač časopisa *Temida* je Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.

Prema kategorizaciji naučnih časopisa Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija za 2023. godinu naučni časopis *Temida* kategorisan je kao nacionalni časopis međunarodnog značaja (M24).

U međunarodnom sistemu DOI brojeva *Temida* se nalazi od 2007. godine. *Temida* je referisana u DOAJ (Directory of Open Access Journals) od 2010. godine, u EBSCO istraživačkoj bazi od 2013. godine, a 2015. godine je uvrštena u novi citatni indeks u Web of Science - Emerging Sources Citation Index (ESCI), koji omogućava pretraživanje, pronalaženje i citiranje časopisa koji se uvrste u ovu ediciju. Tako se izdavačima omogućava ostvarivanje uvida u citiranost, dok je proces evaluacije i uključivanja u druge kolekcije u okviru Web of Science u toku.

Tokom 2023. godine iz štampe su izašla tri broja *Temide*:

- Broj 1: Rodno zasnovano nasilje u različitim kontekstima
- Broj 2: Viktimizacija u obrazovnim institucijama
- Broj 3: Žrtve i restorativna pravda

Tokom izveštajnog perioda neke od ključnih aktivnosti vezanih za časopis *Temida* bile su:

- Redovna komunikacija članova Redakcionog odbora časopisa *Temida*.
- Održavani su redovni sastanci glavne i odgovorne urednice, zamenice glavne i odgovorne urednice i sekretarke časopisa *Temida*.
- Učešće glavne i odgovorne urednice, zamenice glavne i odgovorne urednice i sekretarke časopisa *Temida* na webinaru Metrix, indexing and visibility: A journey to quality journal publishing, koji je održaj 4. maja 2023. godine u organizaciji Elsevier Intelligence Research tima i European Association for Scientific Editors (EASE). Fokus webinara je bio na značaju i ključnim aspektima indeksiranja časopisa u Scopus-u, kriterijuma koje naučni časopisi treba da zadovolje i načinima na koje to

moгу da postignu, a sve sa ciljem bolje međunarodne prepoznatljivosti i vidljivosti naučnih časopisa.

- Redovno promovisanje Temide na društvenim mrežama i upućivanjem poziva za dostavljanje radova na mailing liste naučnih institucija i univerziteta u zemlji i inostranstvu, kao i istaknutim naučnicima i profesionalcima koji se bave viktimološkim temama, ljudskim pravima i rodnim pitanjima.
- Redovno je ažurirana stranica Temide na internet stranici VDS, na kojoj se mogu naći sve ključne informacije o časopisu, njegovom istorijatu, uređivačkoj politici, uputstvima za autore, kao i celi brojevi u pdf formatu
- Redovno je ažurirana stranica Temide na internet stranici Wikipedia
- Proces evaluacije od strane Thomas Reuters za uključivanje Temide u Web of Science (Social Sciences Citation Index) je još uvek u toku.

Tokom 2023. godine na časopis su bila pretplaćena tri pravna i dva fizičko lice.

Tokom 2023. godine nastavljena je razmena časopisa *Temida* sa dva časopisa iz zemlje i inostranstva.

Za izdavanje brojeva u 2023. godini VDS je dobilo finansijsku podršku od Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS.

Saradnja sa visokoškolskim ustanovama, udruženjima i nezavisnim telima, stručna praksa i međunarodni programi razmene

U 2023. godini potpisan je sporazum o saradnji između VDS i Centra za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom. Sporazum je potpisan 14. septembra 2023. godine u prostorijama Gradske opštine Novi Beograd. Sporazum su potpisale Milka Milovanović Minić, direktorka Centra i Jasmina Nikolić, direktorka VDS. Sporazum o saradnji doprinosi boljem informisanju, prevenciji i intervenciji u slučajevima nasilja u porodici, posebno osetljivih grupa kao što su deca, stari, osobe sa invaliditetom i Romi. Dalja saradnja, između ostalog, odvijaće se i kroz razmenu znanja i dobrih praksi u slučajevima nasilja u porodici i diskriminacije.

U 2023. godini potpisan je Sporazum o naučno-obrazovnoj i stručnoj saradnji između Univerziteta u Beogradu – Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju i VDS. Sporazum je postpisan 6.11.2023. godine, čime je prestao da važi Sporazum o saradnji iz 2010. godine. Sporazum su potpisale prof. dr Marina Šestić, dekanica FASPER i Jasmina Nikolić, direktorka VDS.

Viktimološko društvo Srbije je naučna baza Univerzitet u Beogradu - Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (FASPER). Tokom školske 2022/2023. i 2023/2024. godine članice i članovi VDS, prof. dr Slobodan Savić, doc. dr Nikola Petrović i Milica Luković Radaković, gostovali su na predavanjima na FASPER na predmetima Viktimologija i Nasilje nad decom.

Jasmina Nikolić, direktorka VDS, održala je 16. decembra 2023. predavanje na master studijama na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu. Tema predavanja bila je *Razvoj službi za žrtve u svetu i Srbiji*.

Tokom novembra i decembra 2023. na stručnoj praksi u VDS bila je Mina Jevtić, studentkinja na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, Odeljenje za psihologiju. U decembru 2023. godine je na stručnoj praksi bila i Jelena Milanović, studentkinja na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, Odeljenje za psihologiju, koja je istu nastavila i u januaru 2024. godine.

Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija i mreža

Jasmina Nikolić, direktorka VDS, je učestvovala u radu Koordinacionog odbora Mreže žene protiv nasilja, odnosno Upravnog odbora nakon formalizacije Mreže, kao članica.

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, dr Mirjana Dokmanović i mr Ljiljana Stevković bile su uključene u COST Action CA18121 - Cultures Of Victimology: understanding processes of victimization across Europe, koja je realizovana u periodu 2019-2023. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je bila članica Management Committee.

Osobe koje su bile angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2022.godini

Tokom izveštajnog perioda na realizaciji projekata i stalnih aktivnosti VDS bili su angažovani:

- 4 osobe u stalnom radnom odnosu – Jasmina Nikolić, direktorka VDS i rukovoditeljka Službe *VDS info i podrška žrtvama*, Milica Luković Radaković, asistentkinja i rukovoditeljka Službe *VDS info i podrška žrtvama*, Mirela Osmanović, asistentkinja (od 1.3.2023.) i Anita Marković, asistentkinja (od 1.3. do 28.4.2023.).
- 4 osobe su bile angažovane po ugovoru o autorskom delu – prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Sanja Čopić, dr Mirjana Dokmanović i mr Ljiljana Stevković.
- 1 volonterka – Marija Stupar.
- 1 računovođa – Petra Dragišić, agencija Orenda d.o.o.
- 1 osoba koja administrira interent stranicu VDS – Tatjana Orelj.

Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS i sa njima povezanim viktimološkim temama)

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

- Feminist Peace Conference “Feminist activism - for lasting peace”, Kvinna till Kvinna Foundation, Skoplje, Severna Makedonija, 21-23. 3. 2023.godine.
- Conference Gender-based violence and restorative justice: A victim-centred approach, International Centre for Comparative Criminology (ICCC), 15. 5. 2023.godine, online
- Webinar Learning from the Balkan War, Izraelsko viktimološko društvo, 14.11. 2023., on line
- XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspective, 23. i 24. novembar 2023. godine, Beograd: poster prezentacija Joga kao deo brige o sebi: doprinos prevenciji viktimizacije i podršci žrtvama i koautorski rad sa Sanjom Čopić, Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Ka prevenciji seksualnog nasilja i podršci žrtvama zasnovanoj na dokazima
- Advisory Group for Child Sexual Violence Research Priority Setting - Inception meeting, 30.11.2023., on line
- Okrugli sto Borba protiv seksualnog uznemiravanja u akademskoj zajednici, izlagačica u okviru dela pod nazivom Razbijanje tišine: Prevencija seksualnog uznemiravanja u akademskoj zajednici – perspektive saradnje civilnog sektora i akademske zajednice, OEBS i Zaštitnik građana, 15.12. 2023.
- Feminist Foreign Policy Reception - Prijem povodom 16 dana aktivizma protiv nasilja nad žena priređen od strane ambasadora Meksika i SR Nemačke, 7.12. 2023.

Prof. dr Sanja Čopić

- Javna rasprava o Nacionalnom akcionom planu za ostvarivanje prava žrtava i svedoka krivičnih dela, Beograd, 28.2.2023.

- Webinar Research on VAC and VAW in South East Europe: Connect, share and learn, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu i SVRI, 8.3.2023. Prezentacija VDS i projekta o seksualnom nasilju na fakultetima u Srbiji.
- Predavanje o trgovini ljudima za studente Pravnog fakulteta Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici, 21.3.2023.
- Okrugli sto Using evidence as an ally to tackle GBV in the Western Balkans, Svetska banka, Beograd, 22.3.2023. Predstavljeni rezultati projekta o seksualnom nasilju na fakultetima u Srbiji.
- XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspektive, 23. i 24.11.2023. godine, Beograd. Koautorski rad sa Vesnom Nikolić-Ristanović Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Ka prevenciji seksualnog nasilja i podršci žrtvama zasnovanoj na dokazima
- Okrugli sto Reporting of Gender-based Violence, Beograd, 4.12.2023.

Jasmina Nikolić

- Radionica za licenciranje usluge SOS telefona za žene sa iskustvom nasilja, Mreža Žene protiv nasilja, 27. 2. 2023.godine, online.
- Webinar Research on VAC and VAW in South East Europe: Connect, share and learn, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu i SVRI, 8.3.2023. Prezentacija VDS i projekta o seksualnom nasilju na fakultetima u Srbiji.
- Training on Monitoring of Femicide and Gender Based Violence Court Cases, Femplatz, 28. 3. 2023. godine, Beograd.
- Skupština MŽPN, januar, maj, decembar 2023., Beograd
- Conference Gender-based violence and restorative justice: A victim-centred approach, International Centre for Comparative Criminology (ICCC), 15. 5. 2023.godine, online
- Akciono strateško planiranje za zagovaračke akcije vezane za lokalna budžetska sredstva i sredstva od oportuniteta RS, Mreža Žene protiv nasilja, 13. i 14. 6. 2023.godine, Beograd.
- Sixth Virtual National Town Hall on Mass Violence: School-Based Mass Violence Incidents: Addressing Student, Caregiver, and School Personnel Impact, 25. Maj 2023.
- VSE Annual Conference 2023 - Protecting Fundamental Freedoms, Protecting Fundamental Freedoms, A Victim's Perspective, Victim Support Europe, 7-9.6 2023.godine, Berlin, Nemačka.
- Dvadeseta manifestacija „I ja sam dete sa ove planete“, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“ i Udruženje za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama „Novi Beograd“, 29.9.2023. godine, Beograd. Predstavljanje rada Viktimološkog društva Srbije.
- Otvaranje Info kutka za podršku mladima, udruženja Centra Zvezda, 1.11.2023., Beograd
- XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspective, 23. i 24. 11. 2023. godine, Beograd. Prezentacija koautorskog rada sa Milicom Luković-Radaković pod nazivom Dvadeset godina Službe VDS info i podrška žrtvama-analiza dosadašnjeg rada. Koautorski rad Jasmina Nikolić, Viktimološko društvo Srbije, Ana Lazarov, Gradski centar za socijalni rad u Beogradu, Odeljenje Zemun, Milka Milovanović-Minić, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“, Marko Ranković, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, Policijska stanica Novi

Beograd, Srbija: Racionalno korišćenje postojećih resursa u lokalnoj zajednici u cilju prevencije i reakcije na nasilje

- Konferencija u organizaciji Centra za demokratiju i GIZa: Ključni izazovi u obezbeđivanju rodne ravnopravnosti u Srbiji: borba protiv rodno zasnovanog nasilja nad ženama i priznavanje neplaćenog rada“, 7.12.2023., Beograd
- Radionica „(Feministički) monitoring – kako beležimo rezultate programa na kome radimo zajedno?“ u organizaciji Kvinna Till Kvinna 15.12.2023, Beograd

Milica Luković Radaković

- Radionica za licenciranje usluge SOS telefona za žene sa iskustvom nasilja, Mreža Žene protiv nasilja, 27.2.2023.godine, online.
- Feminist Peace Conference “Feminist activism - for lasting peace”, Kvinna till Kvinna Foundation, Skoplje, Severna Makedonija, 21-23.3.2023.godine.
- Training on Monitoring of Femicide and Gender Based Violence Court Cases, Femplat, 27.3.2023. godine, Beograd.
- Conference Gender-based violence and restorative justice: A victim-centred approach, International Centre for Comparative Criminology (ICCC), 15. maj 2023.godine, online
- Akciono strateško planiranje za zagovaračke akcije vezane za lokalna budžetska sredstva i sredstva od oportuniteta RS, Mreža Žene protiv nasilja, 14. 6. 2023.godine, Beograd.
- VSE Annual Conference 2023 - Protecting Fundamental Freedoms, A Victim's Perspective, Victim Support Europe, 7-9. 6. 2023.godine, Berlin, Nemačka.
- Dvadeseta manifestacija „I ja sam dete sa ove planete“, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom “Novi Beograd” i Udruženje za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama „Novi Beograd“, 29. 9. 2023. godine, Beograd. Predstavljanje rada Viktimološkog društva Srbije.
- Sastanak radne grupe za SOS telefon, Mreža Žene protiv nasilja, 24. 10. 2023. godine, online
- Nacionalna konferencija Udruživanjem i umrežavanjem do napretka – tolerancijom do sveobuhvatnije podrške ranjivim grupama građana, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“ i Udruženje pravnikar socijalne zaštite „Argument“, 17. 11. 2023. godine, Beograd. Prezentovan rad Viktimološkog društva Srbije.
- Predstavljanje studije "Šta treba da znaš pre izlaska na tržište rada - Unapređenje položaja mladih", ROZA-Udruženje za radna prava žena, 14. 11.2023., online.
- XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspective, 23. i 24. 11. 2023. godine, Beograd. Prezentacija koautorskog rada sa Jasminom Nikolić pod nazivom Dvadeset godina Službe VDS info i podrška žrtvama-analiza dosadašnjeg rada.
- Tribina „Da žrtve Postanu pobjednice: informiši, osnaži, podrži! Novi Beograd uz vas!“, Viktimološko društvo Srbije, Beograd. Moderatorica na tribini.
- Javni događaj posvećen programu „Participacija i demokratija u Srbiji – Ženska prava u praksi“, Kvinna till Kvinna Foundation, 14. 12. 2023. Kaštel Ečka, Zrenjanin.
- Sastanak radne grupe za SOS telefon, Mreža Žene protiv nasilja, 21. 12. 2023.godine, Beograd.

Mirela Osmanović

- Radionica za licenciranje usluge SOS telefona za žene sa iskustvom nasilja, Mreža Žene protiv nasilja, 27. 2. 2023.godine, online.
- Obuka pružalaca socijalnih usluga za rad sa žrtvama nasilja, Viktimološko društvo Srbije, 8.,10.,20.,22., i 24. 3. 2023., Beograd.
- Training on Monitoring of Femicide and Gender Based Violence Court Cases, Femplatz, 27. 3. 2023. godine, Beograd.
- Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, Viktimološko društvo Srbije, 05., 09., 13., i 16.4. 2023, Beograd.
- Okrugli sto „Unapređenje saradnje civilnog sektora i opštine Voždovac u oblasti prevencije porodičnog i partnerskog nasilja i prevencije dečijih brakova na lokalnom nivou”, Romski centar za žene i decu „DAJE”, 07. 4. 2023, Beograd.
- Stručni sastanak „Koncept „otuđenje od roditelja” u kontekstu nasilja u intimnom partnerskom odnosu”, Autonomni ženski centar, 11. 5. 2023., online.
- Obuka „Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja”, Beogradski region Mreže žene protiv nasilja (Viktimološko društvo Srbije), 24.-25.5.2023. godine, Beograd
- Trening za unapređenje komunikacija NVO i medija „Ženski glas može da se čuje dalje”, Forum žena Prijepolje, 09. i 10. 6. 2023., Zlatar/Nova Varoš
- Sastanak umrežavanja partnerskih organizacija, Kvinna till Kvinna, 12. i 15. 6., Borsko jezero
- Stručni sastanak “Potrebe i prava maloletne dece i drugih članova porodice nakon izvršenog femicida”, Autonomni ženski centar, 27. 6. 2023. Beograd
- Dvadeseta manifestacija „I ja sam dete sa ove planete“, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom “Novi Beograd” i Udruženje za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama „Novi Beograd“, 29. 9. 2023. godine, Beograd. Predstavljanje rada Viktimološkog društva Srbije.
- Obuka pružalaca socijalnih usluga za rad sa zrtvama rodno baziranog nasilja, Viktimološko društvo Srbije, 10., 11., 17., i 18. 10. 2023. godine, Beograd.
- Nacionalna konferencija Udruživanjem i umrežavanjem do napretka – tolerancijom do sveobuhvatnije podrške ranjivim grupama građana, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“ i Udruženje pravnikar socijalne zaštite „Argument“, 17. 11. 2023. godine, Beograd. Prezentovan rad Viktimološkog društva Srbije.
- XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspective, 23. i 24. 11. 2023. godine, Beograd.
- Predstavljanje istraživanja „Research launch “The dark side of digitalization: Addressing technology-facilitated violence against women in Eastern Europe and Central Asia”, UN women, 29. 11. 2023., online.
- Tribina „Da žrtve Postanu pobjednice: informiši, osnaži, podrži! Novi Beograd uz vas!”, Viktimološko društvo Srbije, 05.12. 2023. godine, Beograd
- Javni događaj posvećen programu „Participacija i demokratija u Srbiji – Ženska prava u praksi“, Kvinna till Kvinna Foundation, 14. 12. 2023. Kaštel Ečka, Zrenjanin.

Marija Stupar

- Obuka pružalaca socijalnih usluga za rad sa žrtvama nasilja, Viktimološko društvo Srbije, 20.-28. 5. 2023., Beograd
- Obuka „Od žrtve do pobjednice Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja“, Viktimološko društvo Srbije, 24. i 25. 5., Beograd.
- Team building, Mreža Žene protiv nasilja, 7. i 8. 9. 2023., Vrnjačka Banja.

- Dvadeseta manifestacija „I ja sam dete sa ove planete“, Centar za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom „Novi Beograd“ i Udruženje za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama „Novi Beograd“, 29. 9. 2023. godine, Beograd. Predstavljanje rada Viktimološkog društva Srbije.
- XIII godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspektive, Viktimološko društvo Srbije, 23. i 24. 11. 2023. godine, Beograd.

Medijsko istupanje članova VDS

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

TV N1, Dan uživo, Tema: Podrška inicijativi roditelja Ribnikar, 25.05.2023.

NIN, Tema: Mesec dana nakon masakra u OŠ „Vladislav Ribnikar“, Košmar koji traje, Podrška inicijativi Roditelja Ribnikar, 01.06. 2023.

TV K1, Uranak1, Tema: Podela zbog tragedije u “Ribnikaru”, 01.06.2023.

TV Kopernikus, Ne čuti, prijavi!, Tema: Nasilje nad ženama i decom, 16.06.2023.

Dr Sanja Čopić

RTV Vojvodina, Dnevnik, Tema: Evropski dan žrtava, 22.02.2023.

TV Kopernikus, Tema: Evropski dan žrtava, 22.02.2023.

TV Una, Popodne, Tema: Podrška inicijativi roditelja OŠ „Vladislav Ribnikar“, 29.05.2023.

TV Euronews Srbija, Euronews jutro, Tema: Dolazak stručnjaka iz Norveške u OŠ „Vladislav Ribnikar“, 02.06.2023.

TV Kopernikus, Srbija Online, Tema: Nasilje nad ženama i decom, 15.06.2023.

TV Insajder, Marker, Tema: Posebne prostorije za oštećene i svedoke-zaštita žrtava u postupku, 05.10.2023.

Jasmina Nikolić

RTV Slovenija, Globus, Tema: Nasilje nad ženama, 07.03.2023.

TV Nova S, Među nama, Tema: Femicid; Nasilje nad ženama, 30.03.2023.

TV Euronews Srbija, Podrška inicijativi roditelja Ribnikar, 26.05.2023.

TV Kopernikus, Ne čuti, prijavi!, Tema: Nasilje nad ženama i decom, 16.06.2023.

TV Euronews Srbija, Euronews jutro, Tema: Da li se mere najavljene posle masovnog ubistva mogu sprovesti, 14.07.2023.

Milica Luković Radaković

Radio Vojvodina, Tema: Evropski dan žrtava, 22.02.2023.

Anita Marković

TV Nova S, Među nama, Tema: Femicid; Nasilje nad ženama, 30.03.2023.

Donatori

Tokom izveštajnog perioda realizaciju projekata i drugih aktivnosti VDS podržali su:

- Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS
- Sekretarijat za socijalnu zaštitu grada Beograda
- Kraljevina Švedska i Fondacija Kvinna till Kvinna
- OAK preko Trag fondacije

-
- Vlada Ujedinjenog Kraljevstva preko projekta AIRE centra/FemPlatz.
  - UN Women/Evropska komisija

Donatorima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

Drugi načini finansiranja:

- Članarine
- Pretplata na naučni časopis *Temida*.

U Beogradu, februara 2024. godine

AKTIVNOSTI VDS

U 2023. GODINI U BROJKAMA

VDS

1. PODRŠKA ŽRTVAMA

- **155** žrtava različitih oblika viktimizacija
- **485** ostvarenih kontakata sa žrtvama
- **8** žena žrtava nasilja u porodici je prošlo kroz program "Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilje"

2. PROJEKTI

- Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radnom mestu i u obrazovnim institucijama
- Rodna ravnopravnost i borba protiv rodno zasnovanog nasilja i femicida na Zapadnom Balkanu
- Da žrtve ostanu pobjednice: informiši, osnaži, podrži!
- Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima

3. EDUKACIJA

- Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja - **28 učesnika/ca**
- Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji- **dva fakulteta, 43 učesnika/ce**
- Obuka Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja- **11 učesnika/ca**
- Obuka za rad sa žrtvama nasilja- **22 učesnice**

4. ZALAGANJE ZA IZMENU ZAKONA I PRAKSE

- Učešće u radnim grupama Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU)
- Učešće VDS u okviru Evropske opservatorije za femicid

5. PODIZANJE SVESTI I ZALAGANJE ZA PRAVA ŽRTAVA

- **Obeležavanje Evropskog dana žrtava**
Prezentacija VDS na tri fakulteta Univerziteta u Beogradu- preko **90 studenata/studentkinja**
- Okrugli sto „Zaštita žrtava nasilja u porodici i preporuke za njeno unapređenje”- Užice i Požarevac, preko 50 učesnika/ca
- **Doprinos kampanji 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama**
- Tribina Da žrtve Postanu pobednice: informiši, osnaži, podrži! Novi Beograd - preko **30 učesnika/ca**
- Godišnja konferencija VDS Podrška žrtvama i prevencija viktimizacije: Izazovi i perspektive- preko **30 izlagača/ica i preko 80 učesnika/ca**

6. DRUŠTVENE MREŽE VDS (FACEBOOK I INSTAGRAM)

- **2414** - domet facebook profila Viktimološkog društva Srbije
- **539** objavljenih postova putem FB (fotografija, video zapisa, novinskih članaka, repostova, kao i drugih vrsta objava)
- **1000** - reach instagram profila Viktimološkog društva Srbije
- **114** objavljenih postova putem Instagram stranice (fotografija i video snimaka) i **61** story/priča

7. SARADNJA

- Potpisan protokol o saradnji sa **Centrom za brigu o starima, deci i osobama sa invaliditetom "Novi Beograd"**

8. BIBLIOTEKA

- **1856** naslova iz domena viktimologije, prava, kriminologije, studija roda, istine i pomirenja, ljudskih prava, restorativne pravde i drugih oblasti

9. PUBLIKACIJE

- **3 broja naučnog časopisa Temida**
- *Rodno zasnovano nasilje u različitim kontekstima*
- *Viktimizacija različitim oblicima nasilja*
- *Žrtve i restorativna pravda*

